

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Кафедра практики англійської мови

На правах рукопису

КОЛОМІЄЦЬ АНДРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ

**ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО
ІНТЕЛЕКТУ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В БАЗОВІЙ
СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ**

Спеціальність: 014 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)

Освітня програма: Середня освіта. Англійська мова та зарубіжна література

Робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

Науковий керівник:

ШЕЛУДЧЕНКО СВІТЛАНА БОГДАНІВНА,

доцент кафедри практики англійської мови,

кандидат філологічних наук

РЕКОМЕНДОВАНА ДО ЗАХИСТУ

Протокол №

засідання кафедри практики англійської мови

від _____ 2024 року

Завідувач кафедри

(_____) кандидат філологічних наук, професор Е.К. Коляда

ЛУЦЬК – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В БАЗОВІЙ СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ.....	6
1.1. Емоційний інтелект як психологічний феномен.....	7
1.2. Інтелект (<i>IQ</i>) та емоційний інтелект (<i>EQ</i>) в освітньому просторі: спільне та відмінне.....	14
1.3. Емоційний інтелект в контексті освітніх потреб підліткового періоду....	20
1.4. Стратегії розвитку емоційного інтелекту на уроках англійської мови.....	24
1.5. Сучасні цифрові інструменти в освітньому середовищі Нової української школи.....	29
Висновки до розділу 1.....	36
РОЗДІЛ 2. РОЗРОБКА ТА МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО МОБІЛЬНОГО ЗАСТОСУНКУ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ СЛІВ З УВАГОЮ ДО ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ.....	39
2.1. Аналіз ринку цифрових інструментів для вивчення англійської мови...	39
2.2. Історія зародження концепції та розробки власного мобільного застосунку.....	52
2.3. Розробка методики використання застосунку на уроках англійської мови в базовій середній школі.....	56
2.4. Оцінка отриманих результатів та перспективи розвитку.....	61
Висновки до розділу 2.....	65
ВИСНОВКИ.....	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	69
ДОДАТКИ.....	73

ВСТУП

Актуальність теми. Науково-технічний прогрес і соціокультурні зміни постійно впливають на сучасне освітнє середовище. Непередбачуваність ситуації в країні під час виснажливої війни має особливий вплив на шкільні стандарти. Тому сьогодні розвиток соціальних та емоційних навичок школярів на додаток до їхніх академічних знань є однією з головних цілей освіти в новій українській школі (НУШ). Емоційний інтелект (далі *EQ*) набуває особливої ваги, оскільки надає якісну оцінку тому, наскільки діти та вчителі готові до нових викликів сьогодення. Підвищення *EQ* може призвести до покращення соціальної взаємодії, більшої адаптивності, стійкості до стресу та вищих академічних результатів. При цьому використання сучасних цифрових технологій відкриває нові можливості для розвитку *EQ*. Це особливо примітно на заняттях з іноземної мови, де емоційний зв'язок і комунікація мають першорядне значення.

Актуальний рівень розвитку цифрових технологій кардинально змінює підходи до освіти. Інтерактивні застосунки стають невід'ємною частиною навчального процесу. У час, коли дистанційне та змішане навчання активно впроваджується в школах, особливо після пандемії, такі інструменти допомагають адаптувати освітні підходи до сучасних реалій.

Питання розвитку *EQ* та застосування цифрових інструментів все більше привертає увагу українських дослідників у 21 столітті. Зокрема Ю. Федорова, Д. Момот та С. Стешкін [19], стверджують що *EQ* є однією з найважливіших м'яких універсальних навичок (*softskills*). Дослідники В.В. Зарицька, Ю.Ю Савченко, О.М. Мельник оглядають вікові передумови та їх вплив на розвиток *EQ* сучасного школяра [21; 22; 23]. Психолог М. І. Касперська досліджує аспекти емоційної зрілості підлітків, та який вплив на це має російсько-українська війна [18].

Втім попри різку зростаючу популярність концепції емоційного інтелекту, існує дефіцит простих та практичних цифрових інструментів для

його гармонійного розвитку в контексті мовної освіти в межах нашої країни. Розробка такого застосунку та подальших досліджень з урахуванням специфіки української освіти та потреб сучасних здобувачів освіти є важливим кроком у модернізації освітнього процесу.

Як показує практика, розвиток *EQ* на ранніх етапах середньої освіти, матиме значний вплив на подальше особисте та професійне життя підлітків. Залучаючи новітні цифрові інструменти при викладанні англійської мови (та й в інших дисциплінах) навчання стає все більш інтерактивним, персоналізованим і багатим на зворотній зв'язок, водночас успішно розвиваючи емоційний інтелект. Коректне розуміння та поєднання цих концепцій є надважливим завданням не тільки педагога а й будь-якого соціального працівника сьогодні.

Мета і завдання дослідження. Розробка має на меті детальне дослідження теоретичних засад емоційного інтелекту, розробку власного мобільного застосунку та методичні рекомендації його використання для розвитку *EQ*. Це буде відбуватися шляхом вивчення англійської мови, на основі теоретичного та практичного дослідження взаємозв'язку *EQ* та мовної освіти.

Щоб досягнути поставленої мети запропоновано ряд **завдань**:

- виділити теоретичні основи та психологічні особливості *EQ*;
- визначити роль *EQ* в освітньому процесі базової середньої школи;
- розглянути та проаналізувати цифрові інструменти для розвитку *EQ* на уроках англійської мови;
- розробити методику використання цифрових інструментів у навчанні англійської мови;
- створити власний мобільний застосунок для інтеграції розвитку *EQ* у процес вивчення англійської мови;
- надати оцінку отриманих результатів та рекомендації щодо подальших розробок у цій сфері.

Зокрема, для вирішення поставлених завдань дослідження були використані наступні **методи**: теоретичний - аналіз наукової літератури,

освітніх практик та існуючих цифрових інструментів; емпіричний - спостереження, бесіда, та аналіз проведених уроків; експериментальний – мозковий штурм, міждисциплінарний підхід; статистичний - аналіз результатів дослідження, пошук можливостей подальшого розвитку застосунку.

Об’єктом дослідження є емоційний інтелект здобувача освіти базової середньої школи у процесі навчання англійської мови з використанням цифрових технологій.

Предметом дослідження є взаємодія з цифровими інструментами, в контексті розвитку емоційного інтелекту школяра у процесі вивчення англійської мови.

Наукова новизна дослідження полягає у розробці концептуально нових підходів до навчання та їх застосуванні через розроблений мобільний застосунок для вивчення англійської мови з увагою до розвитку *EQ*. Наукова робота передбачає ширший погляд на питання педагогіки в сферах англійської мови та *EQ*. Залучаючи лінгвістику, психологію та дизайн у створенні унікального та корисного цифрового інструменту.

Теоретична значущість дослідження полягає у систематизації та поглибленні знань про взаємозв’язок емоційного інтелекту та сучасної мовної освіти, а також у розробці теоретичних засад залучення освітніх цифрових елементів для розвитку *EQ*.

Практична значущість дослідження полягає у внеску в методику навчання англійської мови та розробці мобільного застосунку для навчання англійської мови з елементами *EQ*. Виділено головні принципи та рекомендації щодо подальших розробок і досліджень. Також, як інструмент та методичну концепцію, застосунок можна надалі продовжувати тестувати та вдосконалювати.

Структура кваліфікаційної роботи. Робота містить вступ, два розділи, висновки, список використаної літератури (40 джерел) та додатки. Загальний текст роботи становить 73 сторінки, у тому числі 68 сторінок основного змісту.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В БАЗОВІЙ СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ

В умовах стрімкого розвитку суспільства та цифровізації всіх сфер життя система освіти теж зазнає суттєвих трансформацій. Сучасні школи, зокрема в контексті Нової української школи (НУШ), тепер орієнтуються на формування не лише глибоких академічних знань, а й розвитку особистості школяра, його здатності до ефективної взаємодії з оточенням та швидкої адаптації до змін. Не так давно, одним із ключових напрямків цієї роботи стало формування емоційного інтелекту здобувачів освіти. Він набув важливості, коли було визнано його фундаментальну роль у формуванні навичок комунікації, саморефлексії, емпатії, управлінні власними емоціями та багатьох інших.

Власне, вивчення англійської мови у базовій середній школі є одним з найбільш ефективних та важливих педагогічних сфер, де можна і потрібно інтегрувати роботу з емоційним інтелектом на щоденній основі. Це все в силу того що англійська мова виступає не лише засобом міжкультурного спілкування, але й каналом для передачі цінностей, емоцій, та культурних особливостей. Саме поєднання мовного навчання як ідентифікатора та стимулу емоційного розвитку і створює унікальний простір для виховання гармонійно розвиненої особистості.

В свою чергу, будування потужного емоційного інтелекту 21 століття може стати більш інтерактивним, динамічним, та емоційно-ціннісним процесом якщо намагатися залучати цифрові технології, що тепер займають центральне місце в житті підлітків. Що не менш важливо, інтеграція цифрових інструментів дозволяє не лише урізноманітнити методи навчання, але й забезпечити індивідуалізований підхід, сприяючи як емоційному, так і соціальному розвитку школяра.

Метою цього розділу є визначення використання цифрових інструментів для розвитку емоційного інтелекту в освітньому процесі. Для цього необхідно детально проаналізувати сутність цього психологічного феномену, його значення у контексті сучасної освіти та особливості застосування цифрових технологій для його розвитку, розпочавши з центральної частини EQ – емоцій.

1.1. Емоційний інтелект як психологічний феномен

Цінність емоцій в житті людини все більш широко визнається в сучасній масовій культурі. Адже наші рішення, соціальні відносини і спосіб мислення зазвичай є під впливом (якщо не продуктом) емоцій, чому була присвячена ціла книга [4]. І незалежно від того чи ми маємо справу з рутиною та повсякденними проблемами чи істотними життєвими подіями, вони важлива частина нашого існування. Однак не кожен володіє здатністю ефективно контролювати емоції, що зазвичай призводить до труднощів у прийнятті рішень або вирішенні складних конфліктів.

Саме тому на перший план виходить поняття емоційного інтелекту (EQ). Це комплексна властивість особистості, що відображає здатність людини усвідомлювати, розуміти та керувати власними емоціями, впливаючи на емоції інших людей. У науковій літературі цей термін звично описується, як набір когнітивних і емоційних здібностей, що допомагають людині успішно функціонувати у соціальному середовищі [1].

1. Самоусвідомлення – здатність відчувати і розуміти свої емоції у всіх своїх діях та станах, оцінювати їх внесок при зародженні власних думок. Без усвідомлення й спостереження за власними емоціями неминуче виникає втрата саморегуляції. Зокрема, для розвитку цього компоненту Ю. Федорова, Д. Момот та С. Стешкін пропонують застосовувати чатбот «Будильник» та онлайн освітні платформи *Coursera*, *Udemy*, *Prometheus* [19].

2. Саморегуляція – вміння коригувати свої емоції, не дозволяючи їм впливати на раціональність прийняття рішень, уникаючи імпульсивної поведінки та покращуючи зосередженість навіть під час стресових ситуацій.

3. Мотивація – це використання емоцій, щоб досягти своїх професійних і особистих цілей. Людина, яка має високий рівень емоційної мотивації, відчуває внутрішнє задоволення від своєї роботи та ще більше прагне саморозвитку. Навіть у складних ситуаціях ці люди зберігають високу продуктивність.

4. Однією з найважливіших складових емоційного аналізу є також емпатія, яка передбачає здатність розуміти емоції інших людей і враховувати їхні почуття під час прийняття рішень. Що сприяє розвитку міжособистісних стосунків, допомагаючи командній роботі та вирішенню суперечок. Згідно з Л. Журавльовою та М. Шпак пізнати світ почуттів людини значить пізнати і саму людину [24].

5. Соціальні навички – це здатність ефективно взаємодіяти з іншими, спілкуватися та підтримувати здорові відносини. Значні приклади соціальних навичок включають керування конфліктами, співпрацю в команді, переговори та лідерство.

Кожен із п'яти компонентів емоційного інтелекту пов'язаний і взаємодіє між собою. Сильна емпатія часто є основою для розвитку соціальних навичок, а самосвідомість сприяє саморегуляції. Ця залежність підкреслює, наскільки складним є концепт емоційного інтелекту і наскільки важливо розвивати кожен компонент для досягнення найкращих результатів.

Ідея емоційного інтелекту має свої коріння в античній філософії. Вже в давньогрецькій філософії говорили про зв'язок між розумом і емоціями. Філософ Платон визнавав, що емоції є важливими для навчання, але він розглядав їх як контроль розуму над емоціями. В свою чергу Аристотель також визнавав, що на людську діяльність також впливають емоції, втім він наголошував на важливості використання розуму для управління своїми емоціями з метою підтримання моральних меж у соціальних ситуаціях.

У 19 столітті психологи, такі як В. Джеймс, який створив теорію емоцій, активно висловлювали свої думки щодо значення емоцій у когнітивних процесах [2]. Його метод став значним досягненням у нашому розумінні того, як взаємодіють емоції та розум. Окрім В. Джеймса, кілька вчених зробили важливі кроки у нашому розумінні функцій емоцій. Першою людиною, яка досліджувала універсальність емоційних виразів, був Ч. Дарвін, а саме в його статті «Вираження емоцій у людини та тварин». (1872). Ці зусилля заклали основу для майбутніх досліджень у цій галузі. Однак дисципліна зазнала суттєвих змін через виникнення когнітивної психології в середині 20-го століття.

Гіпотеза множинних інтелектів, яку створив американський психолог Г. Гарднер у 1983 році, значно розширила наше розуміння інтелектуальних здібностей. Він характеризував інтелект як поєднання загальних когнітивних навичок та міжособистісного інтелекту. Ці компоненти є суттєвими для наступних моделей емоційного інтелекту, включаючи ті, що були розроблені Д. Карузо, П. Саловей і Д. Мейером.

Термін «емоційний інтелект» був вперше використаний американськими психологами П. Саловей і Д. Майєром у 1990 році. Вони визначили EQ як сукупність розумових здібностей, які покращують мислення, спілкування та адаптацію до навколишнього середовища [3].

Проте книга Д. Гоулмана “*Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than IQ*” [4] була першою, яка почала популяризувати концепцію. В ньому Гоулман значно розширив поняття емоційного інтелекту. Він детально пояснив, як ефективно використовувати емоційні здібності, щоб досягти своїх цілей. Включаючи мотивацію себе й інших, регулювання емоцій в контексті соціуму. Також Гоулман підкреслив, що емоційний інтелект не протилежність когнітивного інтелекту (*IQ*), а радше його доповнення, яке здатне допомогти досягти людям балансу між емоціями і розумом у прийнятті рішень.

Чимало дослідників, почали пропонували свої теорії емоційного інтелекту. Модель емоційно-соціального інтелекту (*ESI*), розроблена Р. Бар-

Оном у 1997 році, є однією з найпоширеніших і підкреслює важливість міжособистісних навичок і емоційної адаптивності. Відповідно до моделі Бар-Она існує п'ять основних елементів: внутрішньо-особистісний (самоповага, емоційна самосвідомість, асертивність, незалежність, самоактуалізація), міжособистісний (емпатія, соціальна відповідальність, міжособистісні стосунки), адаптивний (розв'язання проблем, гнучкість, оцінка дійсності), управління стресом (стресостійкість, контроль імпульсивності) та загальний настрій (оптимізм, щастя).

Згідно твердженням Бар-Она, *EQ* можна розглядати як набір не когнітивних здібностей, які допомагають індивідууму успішно адаптуватися до зовнішніх вимог та викликів. Його підхід ґрунтується на тому, що емоційні навички можна розвивати впродовж усього життя [5].

Щоб покращити наше розуміння *EQ* теорій, нам треба також врахувати тест інтелекту Майєрса-Саловей-Карузо (*MSCEIT*). Тест було створено зусиллями компанії *Multi-Health Systems Inc.*, вчених Д. Карузо, П. Саловей та Джона Д. Майєр з Єльського та Нью-Гемпширського університетів. *MSCEIT* вимірює *EQ* за допомогою серії запитань, перевіряючи учасника на здатність розуміти та регулювати свої емоції у повсякденних сценаріях.

У цій парадигмі є чотири гілки: відчуття емоцій, розуміння емоцій, регулювання емоцій і використання емоцій для коригування мислення. Вона розглядає *EQ* як сукупність когнітивних здібностей, пов'язаних з обробкою емоційних даних. *MSCEIT* став важливим інструментом для емпіричних досліджень емоційного інтелекту, дозволяючи більш об'єктивно оцінювати *EQ*, на відміну від самозвітних методик. Однак, він як і будь-який інший тест, має свої обмеження, будучи дещо культурно упередженим та не враховуючи індивідуальні відмінності у сприйнятті й вираженні емоцій. Оскільки *MSCEIT* розглядає лише когнітивні компоненти *EQ*, на відміну від змішаних моделей, таких як Гоулмана або Бар-Она, вона є більш точною і придатною для емпіричних досліджень [6].

Останні дослідження в цій галузі показові, наскільки важливим стає *EQ* в контексті шкільного навчання. Навіть після врахування когнітивних здібностей та особистісних факторів емоційний інтелект є основним предиктором академічної успішності, згідно з мета-аналізом *MacCann* та ін. Дослідники виявили, що емоційний інтелект становить приблизно 4 відсотки впливу на загальну академічну успішність дитини. Втім емоційний інтелект прогнозує успішність і у конкретних галузях, в тому числі і гуманітарних науках [7].

Порівнюючи різні моделі *EQ*, можна побачити, що кожна має свої переваги та недоліки. Незважаючи на те, що модель *MSCEIT* легше піддається науковій перевірці, особистісні фактори можуть недооцінювати роль у розвитку емоційної компетентності. Змішані моделі, такі як модель Гоулмана, включають ширший спектр характеристик, що робить їх більш практичними для застосування, але це ускладнює і сам процес вимірювання.

Емпіричні дослідження наочно демонструють вплив *EQ* на академічну успішність студентів і їх соціальну адаптацію. *Perera & DiGiacomo* виявили, що *EQ* має позитивний вплив на соціальну адаптацію студентів та їхню здатність справлятися з академічним стресом [8].

Однак, концепція *EQ* не позбавлена критики. Деякі дослідники, критикують її за недостатню концептуальну чіткість та перекриття з існуючими конструктами особистості. Адже існують серйозні питання щодо валідності та надійності багатьох популярних методів оцінки *EQ*, особливо самозвітних методик [9].

Розвиток нейропсихології та нейронауки значною мірою вплинуло на розуміння емоційного інтелекту. Зараз ми можемо краще зрозуміти, як емоції впливають на когнітивні функції та поведінку людини. Нейронаукові дослідження показали, що частини мозку, такі як префронтальна кора, відповідальні за емоції та впливають на прийняття рішень. Ці відкриття сприяють розробці теоретичних моделей *EQ*, які беруть до уваги біологічні основи емоційних процесів.

Проблеми та обмеження, які супроводжують вимірювання та розвиток *EQ*, включають складність емоційних процесів для точного вимірювання, а також культурні відмінності в тому, як емоції виражаються та інтерпретуються, що ускладнює створення універсальних інструментів оцінки.

Інші розділи психології та педагогіки пов'язані з емоційним рівнем. Наприклад, він співвідноситься з концепціями гуманістичної психології щодо самоактуалізації та конструктивістськими підходами до навчання, які підкреслюють, наскільки важливо, щоб школярі були емоційно залученими в процес навчання.

Культурні фактори мають не менш значний вплив на розвиток *EQ*. Дослідження показали, що різні культурні норми також впливають на те, як люди виражають і сприймають свої емоції. У колективістичних культурах пріоритетом є підтримання гармонії в групі та розуміння емоцій інших, тоді як в індивідуалістичних культурах цінується здатність виражати власні почуття.

Зростання цієї галузі психології значною мірою виграло від роботи вітчизняних дослідників емоційного інтелекту, які розширили її концептуальні та емпіричні основи. Зокрема, Е. Л. Носенко та Н. В. Коврига створили ієрархічну модель *EQ*, яка включає поведінкові, когнітивні та психофізіологічні елементи. Ця модель постулює існування континууму від базових нейрофізіологічних механізмів емоційного реагування до метакогнітивних процесів емоційної регуляції, що дозволяє більш диференційовано підходити до оцінки та розвитку *EQ*[20].

Дослідник емоційного інтелекту І. М. Андрєєва, розвиваючи інтегративний підхід, акцентує увагу на синергії когнітивних та емоційних процесів у структурі *EQ*. Згідно з її дослідженням, здатність людини до метакогнітивного рефлексування над емоційними станами, що дозволяє більш адаптивно використовувати емоційну інформацію в різних контекстах є основним фактором успішності *EQ*[10].

Використовуючи цілісний підхід, В. В. Заріцька створила чотирьох компонентну модель *EQ*, яка складається з: 1) саморегуляції; 2) соціального

сприйняття; 3) управління стосунками; та 4) знання власних емоцій. Цей підхід дозволяє з більшою точністю розрізняти окремі компоненти і їх практичну значущість у соціальних взаємодіях [21].

У своєму дослідженні зв'язку між соціальними навичками та емоційним інтелектом О.І. Власова запропонувала враховувати *EQ* як ключовий елемент соціального інтелекту. Її емпіричне дослідження продемонструвало важливість емоційної компетентності, виявивши сильні зв'язки між показниками *EQ* та адаптивністю в різних соціальних обставинах у формуванні соціального капіталу особистості.

А. Г. Четверик-Бурчак продемонструвала каузальний зв'язок між показниками психологічного благополуччя та рівнем розвитку *EQ* за допомогою лонгітюдного дизайну дослідження. Її висновки показують, що *EQ* може бути індикатором життестійкості та суб'єктивного відчуття задоволеності життям. Ці висновки мають важливе значення для створення програм психологічної допомоги.

Ю. В. Бреус створив модель розвитку емоційних компетенцій під час професійної підготовки з акцентом на освітнє середовище. Згідно з його дослідженням, освітні програми, які спеціально спрямовані на розвиток емоційного інтелекту, допомагають майбутнім фахівцям стати більш компетентними професіоналами в цілому, а також покращують їх академічні досягнення.

М. М. Шпак, досліджуючи онтогенетичні аспекти розвитку *EQ*, виявив критичні періоди у формуванні емоційної компетентності дітей та підлітків. Його лонгітюдні дослідження показують, що раннє втручання та цілеспрямований розвиток *EQ* можуть мати довготривалий позитивний ефект на соціально-емоційну адаптацію та академічні досягнення[10].

Варто зазначити, що достовірність наведених досліджень підтверджується їх публікацією у рецензованих наукових журналах та апробацією на міжнародних конференціях. Однак, як і в будь-якій науковій галузі, існують певні методологічні обмеження та дискусійні питання, які

потребують подальшого вивчення. Зокрема, питання крос-культурної валідності інструментів оцінки *EQ* та специфіки його прояву в різних соціокультурних контекстах залишається актуальним.

В цілому, українські дослідження *EQ* демонструють тенденцію до інтеграції різних теоретичних підходів та розробки комплексних моделей, які враховують багатовимірну природу цього конструкта. Це створює плідне підґрунтя для подальших емпіричних досліджень та практичних аплікацій у як у сферах освіти, так і організаційної психології та психотерапії.

Нині в освітній культурі 21 століття емоційному інтелекту та когнітивним здібностям приділяється однакова увага. Люди, які досягають успіху в різних сферах, включаючи бізнес та освіту, повинні володіти не лише когнітивними здібностями, але й емоційною компетентністю, всебічно розуміючи свій предмет діяльності.

1.2. Інтелект (*IQ*) та емоційний інтелект (*EQ*) в освітньому просторі: спільне та відмінне

Попри певні спільні риси, звичайний інтелект (*IQ*) і емоційний інтелект (*EQ*) мають різні цілі та властивості. Історично склалось так, що важливість *IQ* в освітній сфері вважалась першорядною для потенційного успіху людини. Ця парадигма домінувала протягом більшої частини 20-го століття, починаючи з робіт А. Біне та Т. Симона, які розробили перший тест на вимірювання інтелекту в 1905 році.

Таким чином, розвиток когнітивних здібностей високо цінувався в навчальних закладах. Адже, коефіцієнт інтелекту та академічна успішність тісно пов'язані, особливо в дисциплінах, які вимагають абстрактного мислення. *IQ* оцінює рівень візуально-просторового сприйняття, аналізу, логіки та аргументації, що дозволяє краще розуміти точні науки. Охоплює загальні знання про навколишній світ, встановлюючи зв'язки між різними галузями. *IQ* вимірює вашу здатність вчитися, осмислювати і застосовувати знання для

виконання повсякденних завдань. Це включає кілька навичок та вмінь, таких як логіка та вербальна комунікація. А розвиток *IQ* передбачає навчання тому, як відфільтровувати несуттєву інформацію, утримувати важливі деталі та вирішувати складні питання. Дослідження, проведені такими вченими як Л. Термен у 1920-х роках та Д. Векслер у 1930-х, встановили тісний зв'язок між *IQ* та академічною успішністю, особливо в дисциплінах, які вимагають абстрактного мислення. Наприклад, лонгitudне дослідження Термена, відоме як «Генетичне дослідження геніальності», яке тривало понад 90 років, наочно показало, що діти з високим *IQ* частіше досягали вищого рівня освіти та професійного успіху [11].

Однак, починаючи з 1990-х років, дослідження почали виявляти обмеження *IQ* як єдиного предиктора життєвого успіху. Праці П. Саловея та Д. Маєра (1990), а згодом і Д. Гоулмана (1995), запровадили поняття емоційного інтелекту (*EQ*) у науковий дискурс. У контексті освіти, *EQ* виявляється особливо важливим для групової роботи, вирішення конфліктів та розвитку лідерських якостей.

Ні *EQ*, ні *IQ* за своєю суттю не є кращими за одне одного. Хороший емоційний інтелект дозволяє добре орієнтуватися в соціальних та емоційних ситуаціях, тоді як хороший коефіцієнт інтелекту забезпечує когнітивними інструментами для розуміння і подолання викликів у повсякденному житті.

Методи вимірювання *IQ*, такі як стандартизовані тести, історично співвідносилися з вищою ефективністю роботи. Але останні дослідження свідчать про більш складний взаємозв'язок між *EQ* та *IQ*. Мотивація, впевненість, контроль над стресом та настроєм – це некогнітивні здібності індивіда що істотно впливають на здатність вчитися, виконувати роботу та вести повноцінний та психологічно здоровий спосіб життя.

Саме тому синергія між *IQ* та *EQ* стала предметом інтенсивних досліджень у 21-му столітті. Р. Стернберг у своїй теорії успішного інтелекту запропонував інтегрований підхід, який включає аналітичні, творчі та

практичні здібності. Ця теорія підкреслює важливість балансу між різними аспектами інтелекту для досягнення успіху в різних життєвих сферах[12].

Сучасні дослідження, такі як мета-аналіз Д. Джозефа та Д. Ньюмана, підтвердили, що *EQ* має значний вплив на продуктивність праці та задоволеність роботою, навіть після врахування впливу *IQ*. Це свідчить про важливість розвитку обох типів інтелекту в освітньому процесі[13].

У навчальному середовищі поєднання *IQ* та *EQ* створює оптимальні умови для навчання. Наприклад, дослідження М. Брекетта та його колег (2011) показало, що програми соціально-емоційного навчання (*SEL*) можуть покращити не лише емоційні навички школярів, але й їхню академічну успішність. Здобувачі освіти з розвиненим *EQ* краще справляються зі стресом, ефективніше працюють у команді та мають вищу мотивацію до навчання.

Важливою складовою розвитку обох критеріїв інтелекту у навчальному середовищі є роль вчителів. Адже вони не лише передають академічні знання, але й моделюють емоційні реакції, навчають школярів ефективним стратегіям управління емоціями та сприяють розвитку соціальних навичок. Професійний розвиток вчителів, орієнтований на розвиток емоційного інтелекту, може значно підвищити здатність педагогів підтримувати емоційне благополуччя дітей та створювати приємне навчальне середовище.

Важливо зазначити, що *IQ* вважається відносно стабільним протягом життя, тоді як *EQ* можна розвивати та вдосконалювати. Дослідження Р. Девідсона (2012) у галузі нейрофізіології показали, що емоційні навички можна тренувати, змінюючи структуру та функції мозку.

Культурні фактори суттєво впливають на прояв та розвиток як *IQ*, так і *EQ*. В різних культурах різні аспекти емоційного інтелекту можуть мати різну вагу та значущість. Наприклад, у колективістських культурах більшу увагу приділяють емпатії та соціальним навичкам, тоді як в індивідуалістичних культурах більше цінується саморегуляція та особистісна мотивація[14]. Це підкреслює необхідність адаптації освітніх програм розвитку *EQ* до культурних особливостей підлітків.

У контексті сучасної освіти, інтеграція розвитку їх обох одночасно стає все більш важливою. Програми, які поєднують традиційне академічне навчання з розвитком соціально-емоційних навичок, такі як *RULER* (розроблена Єльським центром емоційного інтелекту) або *MindUP* (створена Фондом Г. Хоун), демонструють позитивні результати у покращенні як академічних досягнень, так і соціальної адаптації школярів.

Поєднання *IQ* та *EQ* забезпечує збалансований розвиток академічних знань та соціально-емоційних здібностей. Підвищений *IQ* може сприяти швидкому засвоєнню інформації. Однак за відсутності сильного *EQ* діти можуть зіткнутися з проблемами у спілкуванні з однолітками та педагогами або в самовладанні під час іспитів. Натомість школярі з краще розвиненим емоційним інтелектом легше переносять стресові ситуації. В них краща концентрація на навчальному процесі що позитивно впливає на академічну успішність і дозволяє краще проявитися *IQ*. Адже здобувач освіти, який знає, як правильно зрозуміти точку зору іншої людини та висловити свої емоції, зможе ефективно оцінюючи емоційний стан інших, швидше вирішити конфлікт у класі.

В іншому випадку, така дитина розумітиме, що краще попросити допомоги у випадку складнощів з освоєнням навчального матеріалу, замість того, щоб замкнутися в собі. А логіка в свою чергу підкаже що в кожній з наведених ситуацій треба сказати і зробити, відносно внутрішнього емоційного ядра особистості, що є невід'ємним для збалансованого підходу. Тому така синергія є вирішальною для формування не тільки успішного школяра, але й соціально адаптованої особистості.

Оскільки ми вже з'ясували особливості й зв'язок між *IQ* та *EQ*, варто зазначити і перерахувати деякі з актуальних сьогодні тестів, що стоять на перетині оцінювання цих двох критеріїв інтелекту. А саме з'ясувати як вони працюють, їх цілі та механізми.

Шкала інтелекту Стенфорда-Біне: Цей тест націлений на вимірювання когнітивних здібностей за допомогою різних типів завдань. Це перший

офіційний тест інтелекту в історії Сполучених Штатів. На початку це була оцінка інтелекту на індивідуальному рівні, яка розраховувала, як співвідносяться розумовий і хронологічний вік людини. Новий варіант тесту оцінює гнучкість міркувань, знання, кількісне мислення та візуально-просторова обробка. Тест робочої пам'яті складається з завдань вербальних і невербальних, а результати оцінюються на основі порівняння з результатами однолітків. Критичне мислення та сприйняття, які є важливими для когнітивного інтелекту, будуть розвинені завдяки цим завданням, не говорячи вже про емоційну саморегуляцію, яка включає управління емоціями та необхідність зосередженості.

Шкала інтелекту Векслера для дорослих (WAIS): Була розроблена спочатку для вимірювання психічного здоров'я та психіатричних розладів. В оновленій версії цей тест оцінює інтелект людини, а саме наступні навички: розуміння, арифметика, навички міркування, вербальне розуміння, перцептивне мислення, робочу пам'ять, швидкість обробки інформації та словниковий запас.

Тест когнітивних здібностей Вудкока-Джонсона застосовує комплексний набір оцінок, що використовується для визначення обдарованості. Він поєднує понад 20 підтестів і оцінює математичні здібності, слухову обробку, короткочасну пам'ять тощо, щоб виміряти когнітивні здібності та досягнення людини.

Тест емоційного інтелекту Майєра-Саловей-Карузо: *MSCEIT* вимірює емоційний інтелект, який базується на здатності людини сприймати, розуміти, діяти та керувати емоційними стимулами. Тест надає корисну інформацію про те, як ви підходите до емоційних ситуацій або уникаєте їх, і ця інформація може допомогти покращити міжособистісні стосунки та стилі спілкування.

Тест на ситуативне управління емоціями (*STEM*): Різні соціальні ситуації та контексти часто викликають різні реакції. Якщо конфлікти з колегами можуть вимагати унікального підходу, то конфлікти з школярами - ні.

STEM-тести вимірюють, як змінюються реакції залежно від ситуації, наприклад, поведінку з родиною та друзями, реакцію в мирних чи напружених

ситуаціях, переключення увагу на емоційно стимулюючі подразники. Такі тести дають усвідомлення власних емоцій.

Щоб підтримувати одночасний розвиток та баланс між когнітивним та емоційним інтелектами, як і в академічному середовищі так і через все життя, важливо включити наступні стратегії:

1. Постійне навчання: Нові знання та навички зміцнюють нейронні зв'язки через нейропластичність мозку. Регулярне вивчення нової інформації, від мов до технік спілкування, підвищує когнітивні здібності та гнучкість мислення.

2. Пріоритет сну: Якісний сон допомагає мозку краще обробляти та зберігати інформацію. Швидкий сон, зокрема, посилює творчі здібності, зміцнюючи асоціації між ідеями.

3. Фізичні вправи під музику: Поєднання музики та фізичних вправ покращує когнітивні процеси, одночасно сприяючи емоційному благополуччю через задоволення від тренування.

4. Ведення щоденника: Записування своїх думок допомагає усвідомлювати емоції, їх вплив на поведінку, і покращує процес обдумування проблем, що стимулює як емоційний, так і когнітивний розвиток.

Таким чином, ми можемо визначити що роль *IQ* та *EQ* є надважливою як і навчальному процесі так і житті загалом. Кожен з критеріїв інтелекту важливий по своєму, вимірюючи людину іншою системою координат. Тим не менш як показує практика розвиток обох сторін одночасно є взаємодоповнюючим. Викладачі мають взяти на озброєння засоби підтримки та навчання школярів не лише академічними знаннями, але й допомогою навичок емоційної грамотності. Це сприяє створенню здорової навчальної атмосфери, де вони можуть максимально реалізувати свій потенціал як у академічній, так і в соціально-емоційній сферах.

1.3. Емоційний інтелект в контексті освітніх потреб підліткового періоду

Підлітковий вік є важливим етапом у розвитку емоційного інтелекту, оскільки в цей час відбуваються інтенсивні фізіологічні, емоційні та соціальні зміни. Це певне «вікно можливостей» для формування емоційної компетентності.

Нейробиологічні дослідження Л. Стейнберга та інших вчених демонструють, що в цей період мозок підлітка зазнає значної реорганізації, особливо в ділянках, пов'язаних з емоційною регуляцією та соціальним пізнанням [15]. Цей період характеризується підвищеною нейропластичністю, що створює оптимальні умови для формування нових нейронних зв'язків, включаючи тих що пов'язані з емоційною обробкою інформації..

Це суттєво впливає на поведінку та сприйняття світу молодої людини. Що надважливо у період зіткнень з безліччю нових викликів, як академічних, так і соціальних, вимагаючи не лише інтелектуальної, але й емоційної гнучкості.

Підлітковий вік має важливе значення для розвитку навичок емоційної саморегуляції, незважаючи на те, що мозок ще не повністю формував механізми управління емоціями. Підлітковий мозок змінюється через активне вироблення гормонів, таких як естроген, тестостерон і гормон росту. Це призводить до активної роботи емоційних центрів, тоді як префронтальна кора, яка відповідає за контроль імпульсів, ще не повністю розвинута. В результаті цього часто виникають сильні емоційні реакції, які поки що складно контролювати підліткам.

Крім того, когнітивні здібності підлітків до самоаналізу поступово зростають, що спонукає їх до роздумів про власну ідентичність. Підлітки експериментують із соціальними ролями та своїм місцем у суспільстві, оскільки цей період є вирішальною фазою особистісного розвитку. Це узгоджується з психологічною точкою зору Е. Еріксона, який стверджує, що пошук

ідентичності є основним завданням розвитку в цьому віці[16]. З еволюційної точки зору, підлітковий вік є періодом підготовки до самостійного життя. Це пояснює прагненням школяра відокремитися від сім'ї, випробовуючи свої межі в контексті різних соціальних груп.

Ще однією особливістю цього періоду є підвищена чутливість до соціальних стимулів, особливо схвалення однолітків. Підлітки починають більше звертати увагу на спілкування та судження своїх однолітків, що сприяє розвитку їхньої емпатії, соціальних навичок і здатності розуміти емоції інших. Такі соціальні взаємодії стають важливими для формування відчуття приналежності до певної групи, оскільки вони допомагають підліткам визначити, ким вони є, порівнюючи себе з іншими.

В умовах трансформації освіти відповідно до вимог Нової української школи (НУШ), розвиток емоційного інтелекту в здобувачів освіти набуває нового змісту та пріоритетності, оскільки допомагає дітям краще адаптуватися до нових викликів сьогодення. Школярі середніх класів часто стикаються з підвищеними вимогами до навчання, соціальними взаємодіями та адаптацією до нових форматів навчання. В цей період важливою стає здатність дітей до саморегуляції емоцій, розуміння емоційних процесів, і навіть пов'язане з підвищенням самооцінки, що можна досягнути тільки через безпосередній та цілеспрямований розвиток емоційного інтелекту.

Підвищення емоційної стійкості у цьому віці особливо важливо для сучасних викликів, таких як наслідки пандемії *COVID-19* та початок повномасштабної війни в Україні. Діти, які добре розуміють емоції, легше адаптуються до стресових ситуацій, швидше відновлюються після емоційних потрясінь і демонструють більшу соціальної гармонії під час кризи. Розвиток емоційного інтелекту в освітньому процесі є важливою частиною підготовки юних умів до життя в умовах постійної невизначеності, як підкреслює Ю. В. Бреус [17].

Нова українська школа робить акцент на таких навичках, як комунікація, співпраця, ініціативність та навчання впродовж усього життя. Всі вони дуже

пов'язані з емоційним інтелектом. Без хорошої емоційної саморегуляції та розуміння емоцій інших людей буде набагато складніше досягти успіху в освіті чи соціальному житті.

Розвиток інтелектуальної техніки має бути інтегрованим у всі освітні процеси в НУШ, які потребують цілісної педагогічної підтримки. Це включає створення психологічно комфортного класного середовища, проведення спеціалізованих занять, що спрямовані на розвиток навичок емоційної компетентності, і використання методів навчання, які сприяють рефлексії й усвідомленню емоцій.

Пандемія *COVID-19* та повномасштабна війна в Україні поставили підлітків перед новими викликами у розвитку емоційного інтелекту. Діти відчули значний вплив штучного соціального дистанціювання, онлайн-навчання та стресу, пов'язаного з втратою стабільності та безпеки. У цей період багато підлітків почали стикатися з проблемами тривожності, депресії та емоційного вигорання. Це ще більше підкреслило важливість розвитку цілеспрямованих навичок емоційної регуляції та стійкості.

Згідно з дослідженнями, проведеними *UNICEF* та іншими міжнародними організаціями, пандемія мала значний вплив на психічне здоров'я підлітків у всьому світі. У той же час підлітки, які перебувають сьогодні в умовах війни, повинні мати емоційну стійкість і отримувати підтримку від шкільної спільноти, щоб зберегти своє психічне здоров'я та навчитися адаптуватися до нових обставин.

Тому важливість розвитку *EQ* в базовій середній школі не підлягає запереченням. Беручи до уваги дані ВООЗ зібрані у 2022, близько 50% психічних розладів починають розвиватися ще до 14 років. І в цьому випадку емоційний інтелект може слугувати захисним фактором проти розвитку депресії та інших тривожних розладів. Ефективність тренінгу емоційного інтелекту у метааналізі підтвердилася, показавши значущу позитивну кореляцію між рівнем *EQ* та академічною успішністю. На практиці це

демонструється також через кращі показники соціалізації та нижчий рівень конфліктності контрольної групи.

Підводячи підсумок, надання як академічних знань, так і підвищення рівня емоційного благополуччя є двома важливими обов'язками педагогів у наш час. А саме допомогти дитині справитися з її проблемами, прийняти зміни та навчитися відчувати свої емоційні потреби та перешкоди на шляху до емоційної зрілості. Мета полягає в тому, щоб закласти підвалини особистості, яка демонструє природну поведінку та є терплячою щодо інших, яка може прожити повноцінне та емоційно насичене життя будучи стійкою до будь-яких труднощів [18].

Для створення ефективних стратегій розвитку емоційного інтелекту важливо враховувати всі характеристики підлітків. Школа має забезпечити підтримку та навички, необхідні підліткам, оскільки вони лише вчаться розуміти та контролювати свої почуття. Таким чином, у цей вразливий вік діти потребують середовища, в якому вони можуть відчувати себе прийнятими, а також середовища, в якому вони можуть відкрито обговорювати свої почуття без страху отримати осуд. Для створення такого середовища вчителі та інші учасники освітнього процесу повинні активно брати участь.

З цієї причини розвиток емоційного інтелекту повинен бути невіддільною частиною освітніх програм. Це може включати заняття з саморефлексії, аналізу емоційних ситуацій і розробки методів управління емоціями. Батьки також повинні брати участь у цьому процесі, оскільки вони мають можливість підтримати розвиток емоційного інтелекту своїх дітей поза школою, надаючи їм можливість відчувати себе зрозумілими та підтриманими у своїх емоційних потребах.

1.4. Стратегії розвитку емоційного інтелекту на уроках англійської мови

Передусім, важливо згадати, що розвиток *EQ* не передбачає застосування чи окремих рекомендацій в межах певної галузі. Навпаки, його підходи

універсальні, й мультидисциплінарні. Говорячи саме за англійську мову, це справді одна з кращих можливостей застосувань цих методик, оскільки цей предмет має комунікативну природу та пропонує достатню свободу побудування навчального матеріалу. Щоденні особисто значущі теми дозволяють виражати емоції та розвивати навички спілкування. Таким чином створюється середовище, яке полегшує позитивну взаємодію між здобувачами освіти в різних культурних та тематичних контекстах. Для досягнення цієї мети розвитку EQ викладачі повинні використовувати різноманітні психолого-педагогічні методи, інтерактивні практики та завдання. Учитель повинен бути ефективним фасилітатором, який використовує сучасні методи, щоб розвивати емоційний інтелект школярів.

Відомою стратегією розвитку емоційного інтелекту є впровадження елементів соціально-емоційного навчання (*SEL*) на уроках англійської мови. Таким чином ми зосереджуємось на розвитку п'яти ключових компетенцій: самоусвідомлення, саморегуляція, соціальна обізнаність, навички міжособистісної взаємодії та прийняття відповідальних рішень. Письменник та дослідник *EQ* Д. Гоулман у своїй книзі зазначає що захоплений цією педагогічною ініціативою. Адже за такою методикою школярі вже в перші роки навчання вчаться точно розпізнавати свої емоції, усвідомлюючи до яких дій вони їх спонукають. Наприклад на уроках емпатії це невербальні знаки того, як людина себе відчуває[4].

Це все можна робити і на уроках англійської мови, навчаючись описувати свої та чужі емоції та почуття. Наприклад, обговорюючи характери героїв у текстових фрагментах, фільмах, книгах, реальних людей, тощо. Це допоможе школярам зрозуміти, як емоції впливають на поведінку.

Підвищення емоційної саморегуляції за допомогою практик усвідомленості. Розвиток цієї навички допомагає вправам на контроль емоцій, де діти повинні реагувати на різні стресові ситуації. Щоб ця техніка була справді ефективною, важливо створити та підтримувати емоційно сприятливе середовище вдома.

Школярам буде корисно вивчати та розрізняти культури, погляди та досвід інших людей, читаючи літературу та дивлячись відео англійською мовою. Через викладання тем, пов'язаних із багатьма соціальними проблемами, такими як соціальна справедливість або гендерна рівність.

Завдання, які виконуються в парах або командах, сприяють розвитку навичок лідерства та роботи в команді. Наприклад, виконання спільних письмових робіт, обговорення проєктів або дебати на різні теми англійською мовою допомагають підліткам навчитися співпрацювати, вести діалог і враховувати думку інших.

Інтерактивні вправи на прийняття рішень, такі як обговорення реальних надзвичайних ситуацій або моральних дилем, дають здобувачам освіти можливість навчитися брати відповідальність за те, що вони роблять і що вони роблять. Діти отримують можливість аналізувати соціальні проблеми, представлені в художніх творах або публіцистичних текстах, і обговорювати різні сценарії розвитку подій, роблячи власні висновки.

Раніше згадані інтерактивні методи є наступною стратегією, яка також є важливою. Вони ефективно допомагають створити навчальне середовище, яке розвиває мовні та емоційні здібності. Також це надає простір для більш особистісного, відкритого спілкування, розробляючи індивідуальні траєкторії *EQ*.

Рольова гра є ефективним способом навчання міжособистісним навичкам та емпатії. Школярі можуть грати ролі персонажів у різних соціальних ситуаціях, таких як конфлікти, суперечки або вирішення складних соціальних дилем. Це дозволяє їм тренувати свої емоційні здібності до саморегуляції.

Дебати на теми, пов'язані з емоціями, соціальними проблемами чи моральними дилемами, сприяють розвитку критичного мислення, самоконтролю та здатності формувати власну точку зору. Діти повинні розвивати навички слухання, враховування аргументів інших і знаходження компромісу.

Мистецькі практики: навчання емоційної експресії та саморегуляції за допомогою арт-терапевтичних методів (що включають малювання, кольоротерапію, музикотерапію, бібліотерапію та багато інших). Це можуть бути як готові емоційно насичені твори, так і те що будуть створювати діти під час уроків. Наприклад, написання есе або віршів англійською мовою на теми, пов'язані з особистими емоціями або досвідом, допомагає краще зрозуміти та виразити свої почуття. Щоб розвивати емпатію та «відчувати» інших персонажів, школярі також можуть писати листи від імені літературних героїв або писати сценарії до відеороликів. Зокрема українська дослідниця С. Дерев'яненко також згадує про ці методи, як такі, що можуть бути особливо корисними ще в ранньому підлітковому періоді у застосуванні в групових форматах[28].

Щоденні записи про свої емоції та почуття на англійській мові допомагають вам навчитися аналізувати та розуміти свої емоції. Діти можуть ділитися своїми записами з учителем або однокласниками, щоб обговорити, як вони справляються зі своїми емоціями.

Школярі можуть розвивати навички співпраці та брати на себе відповідальність за виконання завдань, які стосуються соціальних або екологічних тем. Вони розвивають емоційний інтелект, обговорюючи власні емоції та мотиви під час виконання проєктів.

Для відстеження прогресу школярів важливо регулярно проводити тестування та оцінювання емоційного інтелекту. Це дозволить вчителям змінювати методи навчання відповідно до результатів.

Самооцінка є важливим компонентом оцінювання емоційної чутливості, оскільки вона дозволяє здобувачам освіти самостійно аналізувати свої емоції, поведінку та реакції. На уроках англійської мови можна інтегрувати самооцінку шляхом використання різноманітних опитувальників і анкет, які вони можуть заповнювати самостійно. Ці анкети призначені визначити рівень самосвідомості, самоконтролю, емпатії, соціальної обізнаності та здатності до співпраці.

Одним із найбільш надійних методів оцінювання є систематичне спостереження вчителя за проявами *EQ*. Це дозволяє отримати об'єктивні дані про поведінку школярів у реальних навчальних ситуаціях. Педагог може регулярно спостерігати за тим, як діти реагують на стресові ситуації, як вони взаємодіють з однокласниками, як вони контролюють свої емоції під час виконання завдань і групової роботи.

Також аналізуючи наукову літературу можна виділити ще два відомі та більш детально розроблені методи, що особливо поширені в тестуванні підліткової групи. Перший, це метод *SREIT*, який був запропонований Н. Шуте ще в 1998 році. Адаптивний варіант для підліткового віку якого був розроблений у 2006 році П. Воронковою та А. Садоковою. Структурно цей опитувальник містить 33 твердження що розділені на 3 шкали: для вираження та оцінки емоцій, їх регулювання та використання під час вирішення проблем. Опитувальник характеризується як надійний та валідний, втім не позбавлений вагомих негативних моментів, таких як незахищеність респондентів від соціальної бажаності відповідей. Крім цього застосовують методику *EQ*, розроблену Н. Холлта представлену Є. Ільїним в 2001 році. Ця анкета містить 30 тверджень, розділених на 5 шкал: емоційна обізнаність або свідомість, саморегуляція, самомотивація, емпатія, усвідомлення емоцій оточуючих. Цей діагностичний інструмент є дуже популярним серед дослідників, проте не зовсім доцільним для підлітків, через свою складність та відображення великої кількості дуже складних висловлювань навколо емоційної сфери [27; 28; 29].

Уроки англійської мови найкраще розвивають емоційний інтелект, якщо поєднувати різні види оцінювання з інтерактивними програмами. Наприклад, після рольової гри школярі можуть оцінити себе, отримати зворотний зв'язок від учителя та заповнити анкети для самооцінки. Такий метод дозволяє глибше розглянути власну поведінку та поведінку інших, що призводить до розвитку більшої емпатії та саморефлексії. Це не тільки важливо для підвищення рівня емоційного інтелекту, а й для покращення мотивації до вивчення мови та залученості в навчальний прогрес в цілому.

1.5. Сучасні цифрові інструменти в освітньому середовищі Нової української школи

В попередньому розділі було описано багато практичних методів розвитку *EQ*. Проте один важливий пункт було навмисно пропущено, та виділено в окремий розділ з огляду на тему кваліфікаційної роботи, задля детального розкриття цієї теми.

В той час коли емоційний інтелект набуває популярності, цифрові інструменти стають все більш зручною та інтерактивною стратегією його імплементації в навчальному середовищі. Технологічні інновації розширюють межі можливого і стають важливою частиною освітнього процесу сучасних школярів. Через особливості інтерактивної взаємодії з ними цифрові інструменти, навіть ті, які не мають на меті розвивати *EQ* під час навчання, допомагають у цьому. Сьогодні через трансформацію освітнього простору цифрові технології стали важливою частиною освіти, особливо в рамках НУШ. Розвиток критичного мислення, персоналізованого навчання та інтерактивності є в основі педагогічних підходів до використання цифрових інструментів. Численні дослідження та практичний досвід вчителів світу показують, що використання цифрових технологій може значно підвищити мотивацію студентів і сприяти розвитку когнітивних і соціально-емоційних навичок.

При виборі цифрових інструментів для розвитку *EQ* здобувачів освіти важливо дотримуватися низки основних принципів. По-перше, ресурси повинні бути адаптовані до віку дитини. По-друге, вони повинні сприяти кожному взаємодіяти та співпрацювати. По-третє, важливо, щоб ці інструменти надавали можливість рефлексії та самоаналізу. Важливо вибрати інструменти, які заохочують школярів бути емоційно залученими та створюють безпечне середовище для емоційного спілкування.

Педагог А. Гожева охарактеризовує ХХІ століття, як час найбільшого росту впливу цифрової трансформації світу, зокрема і в освіті. Адже інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), дозволяють урізноманітнити та

додати нових вимірів сучасному навчанню. Приміром, презентація є однією з найбільш простих, проте універсальних цифрових інструментів, що відомі кожному. Що варто зауважити, це передусім візуальне представлення інформації, що покликане полегшити сприйняття та централізувати навчання в класі. Це важливий момент емоційної залучення, адже якість контенту, дібрані кольори та ілюстративний матеріал напряду впливатиме на якість засвоєння навчального матеріалу [31].

Вчитель Т. Федик, в свою чергу, згадує такі мобільні технології як QR-коди, що швидко і непомітно увійшли в наше життя, переважно витіснивши застарілу технологію штрих кодів. Вони швидко надають доступ до закодованої інформації за допомогою смартфона чи планшета. У контексті НУШ використання QR-кодів стає важливим елементом цифровізації, адже це інтерактивний та простий спосіб поділитися інформацією, до того ж візуально привабливий. Закодувати можна будь-що: посилання на освітній ресурс, електронну книгу, аудіофайл, картинку, тощо. Це відмінний спосіб зацікавити школярів, експериментувати з вмістом, стимулюючи активність у навчанні. Крім цього замість роздруківки великої кількості матеріалів, вчителі можуть надавати учням доступ до цифрових ресурсів зашифрованих через QR-коди, що може зменшувати використання паперу [30; 31].

Та це лиш базові приклади. Надалі ми обговоримо інші більш комплексні цифрові інструменти, що незамінні в сучасні школі. А для зручності спробуємо класифікувати їх.

Платформи для інтерактивного та дистанційного навчання (*Google Classroom, Zoom, Microsoft Teams, Moodle* та інші): Ключовим аспектом сучасного навчання є інтерактивні інструменти, що дозволяють проводити уроки у цікавій формі. Ці платформи дозволяють організувати повноцінний віртуальний освітній процес, забезпечуючи можливість створення інтерактивних занять, обміну матеріалів, надання школярам зворотного зв'язку, а також відслідковування прогресу кожного здобувача освіти. Окрім того, ці платформи незамінні для створення ефективного середовища для

дистанційного навчання, що є особливо актуальним в умовах пандемії та різноманітних викликів, зокрема через військові дії. Педагог І. Гращенко виділяє досвід України, як успішний приклад швидкого реагування та адаптації до нових викликів навчання. Озброївшись новими цифровими інструментами, українські педагоги забезпечили себе необхідним засобами для гарантування безперервної та якісної освіти, попри несприятливу та небезпечну політичну ситуацію. Водночас важливо звернути увагу на можливості подальшого розвитку інфраструктури, роботи подібних навчальних екосистем, технічного забезпечення та навчання цифрової грамотності, що дозволить побудувати основу майбутніх освітніх здобутків України, значно підвищивши її якість[32].

Використання онлайн-ресурсів для спільної роботи (*Google Docs, Padlet, Miro, Trello*): Ці інструменти є ефективними при організації колективної діяльності в освітньому процесі. Вони забезпечують можливість колаборації над спільними документами, проєктами чи ідеями, що розвиває командні навички, критичне мислення та дає свободу творчості. Це дуже важливо, адже розвиток цих навичок є одним із пріоритетних завдань Нової української школи, і ці цифрові інструменти чудово допомагають у цьому. Окрім формування синергії це допомагає формувати відповідальність, оскільки діти вчаться ділитися обов'язками, висловлювати власні думки та поважати думки інших. Адже як зазначив відомий дослідник Андерсон у 2008 році, коли особистий досвід, у спілкуванні та взаємодії з тими, хто навчається з тобою, об'єднуються разом, то виникає справжнє знання[33].

Платформи для презентацій та візуалізації (*PowerPoint, Canva*): Ці інструменти дозволяють створювати візуально привабливі презентації, які можуть ефективно передавати емоційний контент. Особливо, *Canva*, з її багатою бібліотекою емоційно забарвлених зображень та шаблонів, дозволяє підліткам просто візуалізувати свої емоції та досвід у великому діапазоні різних проєктів, що сприяє розвитку самоусвідомлення та здатності ефективно виражати емоції.

Ігрові платформи соціального навчання (*ClassDojo, Classcraft*): *ClassDojo* створює позитивну шкільну культуру, заохочуючи школярів за прояви емпатії, командну роботу та інші соціально-емоційні навички. Це розвиває соціальну обізнаність та саморегуляцію. *Classcraft* перетворює навчання на рольову гру, де діти розвивають навички співпраці та емоційної регуляції через виконання квестів та командні завдання.

Платформи для опитувань та інтерактивної взаємодії (*Kahoot!, Mentimeter, Wordwall*): Ці інструменти створюють інтерактивне середовище, де діти можуть висловлювати свої думки та емоції в реальному часі. Це надзвичайно корисні інструменти що дуже ефективно залучають школярів у навчальний процес, розвиваючи навички активного слухання, емпатії. Вони займають особливе місце на уроках англійської мови, які і інших філологічних дисциплінах, адже переважно зосереджені на роботі з текстом. Головною їх характерною рисою є раціональне та комплексне використання елементів змагань, де на гейміфікованих засадах визначаються переможці та поступово ускладнюються завдання. Педагог О. Мурашова описує це в розумінні, що попри яскраву форму, це все покликано для того, щоб зосередити увагу старшокласників на вирішенні конкретно поставлених завдань і досягненні чітких освітніх цілей, забезпечуючи реалізацію дидактичних принципів[34].

Емоційні трекери та щоденники (*Mood Meter, Daylio*): Ці додатки допомагають школярам відстежувати свої емоції протягом дня, сприяючи розвитку самоусвідомлення та емоційної грамотності.

Інструменти для створення цифрових історій та коміксів (*Storyboard That, Pixton*): Вони дозволяють дітям створювати візуальні наративи, які відображають різні емоційні ситуації та способи їх вирішення. Такі інструменти не лише розвивають творчі здібності, але й допомагають школярам краще розуміти складні емоційні контексти.

Серед багатьох розробок українські освітні цифрові рішення відіграють важливу роль у підтримці концепції НУШ, відповідаючи національним потребам та викликам освітньої системи в умовах глобальних змін. Такі

рішення створюють основу для інклюзивного, інтерактивного та орієнтованого на практичні навички навчання, що відповідає вимогам сучасного цифрового суспільства. Зокрема, варто згадати основні національні цифрові платформи, розроблені з урахуванням специфіки української освітньої системи, а також деякі інноваційні стартапи, що підвищують якість навчання завдяки новітнім технологіям.

Українські розробки, такі як платформи «Нові знання» та «Єдина школа», займають центральне місце серед освітніх цифрових інструментів, орієнтованих на НУШ. Вони враховують специфіку українського освітнього процесу, забезпечуючи інструменти для управління, оцінювання та інтеграції навчальних матеріалів.

«Нові знання» - це сучасна платформа, створена для управління навчальним процесом в українських школах. Основні функції включають ведення електронних журналів та щоденників, автоматизацію оцінювання та створення індивідуальних навчальних планів для здобувачів освіти. Особливість цієї платформи полягає у можливості адаптації до потреб конкретної школи чи навчального закладу, що дозволяє врахувати специфічні вимоги НУШ, зокрема акцент на формувальному оцінюванні та розвиток критичного мислення. Крім того, «Нові знання» підтримує інтеграцію з іншими українськими цифровими сервісами, що полегшує обмін даними та забезпечує цілісне управління освітнім процесом.

Платформа «Єдина школа» розроблена для того, щоб об'єднати всі елементи навчального процесу в єдине цифрове середовище. Вона пропонує широкий спектр інструментів для викладачів, здобувачів освіти та адміністрації, включаючи інтерактивні розклади, комунікаційні інструменти та системи оцінювання. Однією з головних цілей цієї платформи є сприяння створенню інклюзивного освітнього середовища, де всі учасники навчального процесу мають рівний доступ до інформації. Завдяки розробці з урахуванням національних освітніх стандартів, «Єдина школа» не тільки полегшує процес

організації навчання, але й сприяє активному залученню батьків у навчальний процес через зручні інтегровані інтерфейси для обміну інформацією.

Особливе місце в екосистемі українських освітніх технологій займає *Grammarly Education* – освітня версія всесвітньо відомого сервісу перевірки граматики та стилістики. Платформа використовує передові алгоритми машинного навчання та нейролінгвістичного програмування для аналізу текстів та надання персоналізованих рекомендацій щодо покращення мовленнєвих компетенцій. Унікальність рішення полягає в його здатності адаптуватися до індивідуального стилю письма користувача та пропонувати контекстуально релевантні покращення. Все це завдяки увазі розробників до відгуків користувачів, враховуючи відгуки та працюючи над оновленнями з перших днів існування сервісу. Інтеграція *Grammarly Education* в освітній процес створює потужний інструментарій для розвитку академічного письма та підвищення загальної грамотності школярів. Однак як зазначає Т. Єфименко, *Grammarly* не позбавлений обмежень. Попри виняткові здібності до виявлення граматичних помилок та неточностей, він страждає на неправильне тлумачення чи хибні пропозиції щодо автозаповнення тексту. Тож як і будь-яким ШІ, ним слід користуватись помірковано та все перевіряти, а не покладатися на нього, що звісно ж накладає певні ліміти щодо використання в навчальному середовищі. Проте це як у випадку з будь-яким цифровим інструментом, людська оцінка та критичне мислення часом незамінні [35].

Тож підсумовуючи, вплив всіх цих технологій на формування соціальних та емоційних навичок школярів є багатограним. З одного боку, вони надають безпечний простір для експериментування з емоційними реакціями й соціальними взаємодіями. З іншого – створюють ризик надмірної цифровізації емоційного досвіду, що може призвести до зниження здатності до емпатії в реальному житті. Це дещо парадоксально, та тим не менш підкреслює необхідність збалансованого підходу до інтеграції цифрових інструментів у навчальне середовище.

Етичні аспекти використання цифрових інструментів для розвитку *EQ* також заслуговують на пильну увагу. Питання конфіденційності даних, особливо коли йдеться про емоційний стан здобувачів освіти, є критично важливим. Крім того, існує ризик надмірної залежності від технологій у процесі емоційного розвитку, що може призвести до атрофії природних соціальних навичок.

Порівнюючи цифрові інструменти з традиційними методами розвитку *EQ*, можна виділити ряд переваг та недоліків. До переваг належать: масштабованість (можливість охопити більшу кількість школярів), персоналізація навчання, миттєвий зворотній зв'язок та можливість відстеження прогресу. Недоліки включають потенційну втрату «людського фактору» в навчанні, ризик технічних збоїв та необхідність постійного оновлення технологій.

У контексті НУШ, інтеграція цифрових інструментів для розвитку *EQ* на уроках англійської мови вже демонструє позитивні результати. Використання платформи *Padlet* для створення «емоційних дошок» дозволяє школярам візуалізувати та обговорювати свої емоції англійською мовою.

Підсумовуючи, стверджуємо, що сьогодні цифрові інструменти відкривають нові горизонти для розвитку емоційного інтелекту в освітньому середовищі. Проте їх ефективне використання вимагає виваженого підходу, який враховує як переваги технологій, так і незамінність живого людського спілкування у формуванні емоційної компетентності. Інтеграція цих інструментів у навчальний процес НУШ, особливо на уроках англійської мови, створює унікальні можливості для повноцінного розвитку школярів, готуючи їх до викликів емоційно насиченого глобалізованого світу.

Однак, не всі цифрові інструменти однаково ефективні для розвитку емоційного інтелекту. Наприклад, прості вікторини чи тести на емоції можуть бути корисними для базового розуміння концепцій, але вони не забезпечують глибокого розвитку емоційних навичок. Також, важливе використання

цифрових інструментів з належним педагогічним супроводом, для контролю емоційного розвитку.

Для подальшого розвитку цієї сфери варто розглянути розробку нових категорій цифрових інструментів. До прикладу персоналізовані системи штучного інтелекту для емоційного коучингу школярів, які могли б аналізувати емоційні патерни дитини протягом часу та надавати індивідуалізовані рекомендації щодо розвитку *EQ*. Також хороший варіант – інструменти віртуальної та доповненої реальності, що здатні створювати імерсивні емоційні сценарії, які надали б школярам можливість «прожити» різні емоційні ситуації в безпечному віртуальному середовищі.

Висновки до розділу 1

У першому розділі висвітлено ключові теоретичні аспекти використання цифрових інструментів для розвитку *EQ* на уроках англійської мови в базовій середній школі. Аналіз емоційного інтелекту як психологічного феномену засвідчив, що він є сукупністю здібностей людини, що дозволяють їй розпізнавати, розуміти та управляти, як своїми так і чужими емоціями.

Важливість цього феномену в навчальному середовищі можна пояснити багатьма причинами. Зокрема йдеться про безпосередній вплив на соціальну взаємодію, емоційну стійкість, адаптивність та академічні успіхи здобувачів освіти. З огляду на це, інтеграція емоційного інтелекту в освітній процес стала однією з ключових цілей сучасної педагогіки, особливо у межах концепції Нової української школи, яка акцентує увагу на розвитку м'яких навичок та емоційної зрілості підлітків.

Порівняльний аналіз *IQ* та *EQ* виявив як спільні риси, так і суттєві відмінності. Якщо *IQ* відображає рівень когнітивних здібностей, таких як логіка, пам'ять та аналітичне мислення, то *EQ* орієнтований на емоційну та соціальну компетенцію. Ці два типи інтелекту є взаємодоповнюючими і відіграють значну роль у формуванні успішної особистості. У шкільному

середовищі розвиток *EQ* сприяє покращенню комунікаційних навичок, налагодженню стосунків між школярами та вчителями, а також формуванню стійкості до стресових ситуацій. Це особливо актуально в підлітковому віці, коли відбуваються інтенсивні психологічні та фізіологічні зміни, що підвищують значення емоційної підтримки та саморегуляції.

Розгляд емоційного інтелекту в контексті освітніх потреб підліткового періоду підкреслив його значущість для гармонійного розвитку особистості. У цьому віці підлітки не лише стикаються з викликами самовизначення, але й переживають складні емоційні стани, які часто впливають на їхню поведінку та успішність у навчанні. Розвиток *EQ* допомагає їм краще усвідомлювати свої емоції, навчитися їх контролювати, вирішувати конфлікти та будувати позитивні стосунки. Педагогічні стратегії, орієнтовані на розвиток емоційного інтелекту, включають впровадження інтерактивних методів, командних проєктувань, обговорень, рольових ігор, що дозволяють підліткам отримати досвід емоційної взаємодії та співчуття в спільності один з одним.

Одним із ключових аспектів цього розділу є визначення стратегій розвитку емоційного інтелекту на уроках англійської мови. Оскільки вивчення іноземної мови передбачає постійну взаємодію, комунікацію та занурення в іншомовне культурне середовище, уроки англійської мови стають ідеальною платформою для розвитку *EQ*. Використання діалогів, обговорень, спільних проєктів, аналізу літературних текстів та створення ситуацій міжособистісної взаємодії сприяє емоційному збагаченню здобувачів освіти. Завдяки цьому вони не лише освоюють мовний матеріал, але й розвивають емпатію, вміння виражати свої почуття іншою мовою та розуміти ці емоції від інших.

Розділ також представляє огляд сучасних цифрових інструментів в освітньому середовищі Нової української школи, які відкривають нові перспективи для інтеграції *EQ* у навчальний процес. Такі інструменти, як мобільні додатки, платформи для дистанційного навчання дозволяють зробити навчання більш персоналізованим, інтерактивним та захопливим. Вони надають можливість створення індивідуальних траєкторій навчання, розширення

формату взаємодії між школярами та вчителем, а також забезпечують візуальний і практичний підхід до складних концепцій. Особливої уваги заслуговують мобільні додатки, які спеціально розроблені для навчання англійської мови з акцентом на розвиток емоційного інтелекту. Такі інструменти можуть включати вправи на розпізнавання емоцій, аналіз ситуацій, створення творчих проєктів та інші завдання, спрямовані на формування навичок *EQ*.

Загалом, цей розділ закладає теоретичний фундамент для розуміння важливості розвитку емоційного інтелекту в шкільному освітньому середовищі за допомогою сучасних цифрових технологій. Він доводить, що поєднання *EQ* та інноваційних підходів у навчанні англійської мови створює потужний інструмент для гармонійного розвитку особистості дітей. Теоретичні засади, викладені у цьому розділі, формують основу для подальшої розробки практичних рішень, які спрямовані на інтеграцію цифрових інструментів у процес формування емоційної компетентності школярів.

РОЗДІЛ 2.

РОЗРОБКА ТА МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНОГО ЗАСТОСУНКУ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКИХ СЛІВ З УВАГОЮ ДО ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Сучасний освітній процес важко уявити без інтеграції цифрових технологій, які є невід'ємною частиною повсякденного життя. В умовах стрімкого розвитку інформаційних технологій, а також необхідності в адаптації до викликів сучасності, мобільні застосунки та численні інші цифрові рішення набули значної популярності як ефективний інструмент навчання. Зокрема, для вивчення англійської мови цифрові платформи та мобільні рішення пропонують унікальні можливості, які виходять далеко за рамки традиційних методів навчання. Їх інтерактивність, гнучкість та здатність адаптуватися до потреб школярів роблять важливим ресурсом для розвитку як когнітивних, так і емоційних навичок.

Головна мета цього розділу – переглянути та проаналізувати ринок цифрових інструментів та створити конкретний і простий інструмент для навчання на основі цього. Також маємо на меті визначити та сформулювати методику використання та рекомендації щодо інтеграції цифрових технологій у навчальний процес, який здатен сприяти гармонійному емоційному розвитку школярів.

2.1. Аналіз ринку цифрових інструментів для вивчення англійської мови

Метод вивчення англійської мови через використання цифрових інструментів виник відносно нещодавно, та став популярним завдяки зручності та доступності технологій сьогодні. Це тенденція, яка вилилась у великий

ринок, де існує безліч онлайн-платформ та мобільних застосунків, що сприяють ефективнішому вивченню мови. І це не дивно, адже саме у віці 11-15 років розвиток *EQ* та академічних знань через цифрові інструменти стає все більш актуальним та результативним. Інтегруючи їх у навчальний процес та щоденну рутину школяра базової середньої школи, ми на виході отримуємо не лише розвиток мовних навичок, а й розвиток навчальної дисципліни, емоційного інтелекту, самоусвідомлення. Зароджується позитивне відношення до навчання, що надзвичайно важливе, щоби індивід продовжував навчання, та зберігав цікавість до цього в більш свідомому віці.

Цілком логічно, що з розвитком технологій та їх поступовим впровадженням в усі аспекти життя школярів, зростають і вимоги до їх розробки. Адже як було обґрунтовано раніше, важливо не лише враховувати освітні потреби, а й звертати увагу на емоційні аспекти навчання. Бо це суттєво впливає, як на мотивацію до навчання, так і засвоєння самого матеріалу.

В даному розділі ми обговоримо деякі з найвідоміших цифрових інструментів та їх типи що спеціалізовані для вивчення англійської мови. Кожен з них займає різну позицію та підходи для досягнення необхідного навчального рівня володіння мовою та відношенням до розвитку *EQ*.

Для аналізу цифрових інструментів буде використано методи контент-аналізу, відгуків інших дослідників та самостійних висновків заснованих на досвіді використання. Метою цього аналізу полягає в оцінці наявних цифрових рішень для навчання англійської мови та їх ефективності у розвитку емоційного інтелекту. Це здійснюється з метою виявлення можливостей для покращень в цій сфері, що можуть бути корисні як для вибору цифрового інструменту, або для майбутніх розробок в цій сфері. Адже окремі інструменти *EQ* можуть бути дуже корисними, та не замінять навчальних матеріалів по обраній дисципліні в умовах обмеженого навчального процесу. Тут йдеться про важливість комплексного набору що буде адаптовуватися вчителем під тип уроку чи самостійного навчання.

Цифрові онлайн-платформи пропонують багатий вибір інструментів та матеріалів для вивчення англійської мови. Це включає: статті, інтерактивні курси, відеоуроки, та спільноти для практики мови з носіями. Всі вони постійно розширюються та вдосконалюються. Для тих, хто готовий ефективніше вивчати англійську мову, це велике поле можливостей. Проте часом буває важко знайти конкретний інструмент що найкраще підійде для освітніх потреб певного школяра чи класу. Саме тому ми розглянемо різні доступні варіанти.

BBC Learning English. Є одним з сайтів для вивчення англійської мови. Він пропонує широкий вибір курсів з граматики, лексики, вимови та аудіювання, зокрема через інтерактивні уроки та відео. Тематично вебсайт зосереджений на розвитку всіх навичок: читання, аудіювання, говоріння та письма, при цьому контент часто супроводжується емоційно насиченими ситуаціями, що допомагає користувачам краще усвідомлювати різні культурні та емоційні контексти мови. Дібрані навчальні матеріали завжди являються перевіреним та аутентичним контентом від *BBC*, який заснований на реальних подіях та орієнтований на вивчення англійської мови через новини, тематичні уроки та подкасти, що неймовірно корисно для *EQ* школяра. Користувачі мають доступ до матеріалів для тренування акценту, граматики, лексики та письма, які регулярно оновлюються. Весь контент безкоштовний та доступний без реєстрації облікового запису.

Контент переважно підходить для середнього та просунутого рівня. Не вистачає живих класів та інтерактивності інших платформ. Дизайн-розмітка сайту може бути незрозумілою.

British Council Learn English. Платформа *British Council* є одним із провідних веб-ресурсів для вивчення англійської мови. Сайт пропонує широкий набір навчальних матеріалів для різних вікових груп та рівнів знань. Інструменти включають інтерактивні вправи, тести, відео, аудіоматеріали, граматичні посібники та тематичні підходи до викладання мови. *British Council* забезпечує багатовимірний підхід до навчання, використовуючи реальні життєві ситуації у навчальних матеріалах. Окрім цього платформа також

інтегрує аспекти культурної компетенції, що допомагає не лише закріплювати мовні навички а і розуміти їх використання. Однією з сильних сторін веб-сайту є різноманітність аудиторій, на які він орієнтується. Серед можливих опцій є: покращення ділової англійської, практика написання електронних листів англійською та навіть вивчення британської літератури, беручи за основу п'єси та короткі оповідання відомих письменників.

Важливою рисою *British Council Learn English* є також увага до комунікативних навичок, враховуючи емоційні аспекти навчання. Це включає: вправи на вирішення конфліктів, вираження думок, розвиток емпатії та взаєморозуміння у англомовному контексті.

Якщо здобувач освіти вирішить відвідувати живі заняття, *British Council* пропонує підписки *Silver*, *Gold* та *Platinum*, які включають певну кількість кредитів для групових або приватних занять. Безкоштовна версія зосереджена лише на письмі, словниковому запасі та слуханні. Контент сайту здебільшого орієнтований на індивідуальну роботу, не беручи до уваги інтерактивну співпрацю між здобувачами освіти. Також варто зауважити, що інтерфейс сайту не завжди інтуїтивно зрозумілий, що може ускладнити навігацію для нових користувачів.

TEDTalks. Практично будь-яка освідчена людина, що позитивно продовжує роботу над собою знайома з *TEDTalks*. В цьому над популярному медіа-явищі харизматичні спікери розповідають захоплюючі ідеї. *TED Talks* пропонує безкоштовний доступ до широкого спектра відео лекцій, що охоплюють різні теми, від науки до мистецтва. Перегляд *TED Talks* – це чудовий спосіб покращити свої навички слухання та розширити свій словниковий запас, особливо через те, що багато з них містять транскрипцію та супроводжуються субтитрами, що дозволяє користувачам одночасно розвивати навички аудіювання та читання. Більшість відеолекцій безкоштовні та їх легко переглядати коли є кілька вільних хвилин, через те що вони зазвичай досить короткі (від 5 до 10 хвилин). А контент часто побудований на основі особистого досвіду спікерів, що сприяє розвитку емпатії, здатності до аналізу та розуміння

різноманітних поглядів. Прослуховування чогось дійсно цікавого імовірно допоможе залишатися вмотивованим та зосередженим під час вивчення іноземної мови. Кожен може вибрати щось для себе із понад 4000 відео лекцій *TEDTalks*.

Завдяки використанню прикладів із реального життя, *TED Talks* допомагає формувати емоційний інтелект школярів. Багато з виступів присвячено темам подолання труднощів, роботи в команді чи розвитку соціальних зв'язків, що може бути інтегровано в освітній процес для підвищення емоційної обізнаності школярів.

Контент здебільшого підходить для старших школярів, оскільки матеріали вимагають достатнього рівня англійської мови (*Intermediate* та вище). Потрібно враховувати, що деякі лекції можуть бути занадто складними або технічними для підлітків середнього шкільного віку. Вони не структуровані за рівнями володіння мовою, і загалом не є самостійним інструментом навчання, тому вважаються лише хорошим додатком до основного навчального курсу.

Coursera та edX. Обидві платформи є потужними інструментами для підвищення рівня англійської мови завдяки інтеграції курсів університетів світового рівня. Ці курси спрямовані на вивчення граматики, словникового запасу, вимови, та спеціалізовані англомовні дисципліни. Вони часто містять інтерактивні завдання та відеоуроки, які допомагають застосовувати знання на практиці. Сучасні академічні методики викладання А сертифікація після курсів мотивує продовжувати навчання та піднімає професійну цінність учасників.

З поміж мовних компетенцій, багато курсів зосереджуються на м'яких навичках (*softskills*), що безпосередньо мають зв'язок з емоційним інтелектом. Це включає різні здібності, такі як лідерські якості, креативність, критичне мислення, та вміння працювати в команді.

Доступ до якісних матеріалів на платформах здебільшого платний, що може бути великим мінусом для деяких користувачів. Для початківців формальний підхід може виникати труднощі. А курси вимагають високого

рівня самодисципліни, мотивації та часових вкладень, що зазвичай буває проблемою для школярів базової середньої школи.

Мобільні застосунки для вивчення англійської мови стали одними з найпоширеніших цифрових інструментів завдяки своїй універсальності та інтерактивності. Адже краще адаптуються до потреб різних категорій користувачів, стилю навчання та інтересів, тому більш ефективні як навчання так і розвитку EQ. Вони пропонують широкий спектр функцій: від інтерактивних уроків до інструментів для практики вимови та письма. І все це у зручному доступі до навчального матеріалу в будь-якому місці та в будь який час. Щодня з'являються нові революційні рішення, що використовують нові методи навчання. Тому зосередимося на самих відомих рішеннях і побічно згадаємо інші коли це буде необхідно.

Duolingo. Є найпопулярнішим застосунком та вебсайтом для вивчення багатьох мов, включаючи англійську. Як один з основних методів використовує гейміфікацію. Крім цього застосунок поєднує зручність, доступність та яскраві елементи, що робить її привабливою для молодших користувачів. Користувачі виконують завдання у вигляді міні-ігор, під час яких взаємодіють з харизматичними персонажами, отримують бали, досягають нових рівнів, і отримують нагороди у вигляді значків, якщо не пропустять певну кількість днів. Також присутня система рейтингу в реальному часі, що дає змогу порівняти свій прогрес з іншими користувачами та залишатися в тонусі. Це надає емоційну підтримку, і дозволяє ефективніше заохочувати до регулярного навчання.

Інтерактивні уроки мають акцент на граматику, лексику та вимову, зі зворотнім зв'язком у реальному часі та обміном з досвідом інших користувачів через секцію коментарів. Сам додаток регулярно нагадує про себе у кумедних та емоційних сповіщеннях. Все це вкупі зробило застосунок дуже відомим, тому його часто обирають школярі та студенти.

Втім застосунок не ідеальний, і має свої слабкі місця. Найголовніший це його обмеження в глибині вивчення мови. Складності матеріалу недостатньо

для більш просунутих школярів, адже переважає вивчення фраз і простих речень без широкого контексту і просунутої лексики. Також *Duolingo* не завжди занурюється в тонкощі граматичних правил, що важливо для повноцінного засвоєння мови. Ця поверхневність вказує, що *Duolingo* може бути ефективним для початкового етапу, але для досягнення високого рівня володіння мовою його варто поєднувати з іншими інструментами, які забезпечують глибше занурення в мову.

Memrise. Ще один популярний застосунок для вивчення мов, що здобув популярність завдяки своїм інтерактивним методам. Однією з головних переваг *Memrise* є його методика запам'ятовування через асоціації та візуалізацію. Платформа активно використовує картки зі словами, на яких зображені зображення, що допомагають користувачеві ефективно запам'ятовувати нові слова, фрази та вирази. Цей метод допомагає активувати образне мислення і створює міцніші асоціативні зв'язки між словами та їх значеннями, що в свою чергу покращує процес запам'ятовування. Візуальні елементи значно полегшують навчання, особливо для тих, хто більш схильний до візуально-орієнтованого навчання.

Ще однією сильною стороною *Memrise* є його фокус на практичному застосуванні мови. Його відмінність від деяких інших додатків полягає в частому використанні реальних відео з носіями мови, де користувач може чути, як слово чи фраза вимовляються в контексті. Це дає змогу краще зрозуміти, як застосовувати мовні конструкції в реальному житті, відчувати емоційне забарвлення лексики, що є надважливим для оволодіння іноземною мовою на високому рівні.

У *Memrise* також є вбудована система мотивації, що виражається через бали та досягнення, та є частиною гейміфікації застосунку. Це сприяє підтримці інтересу користувача та надає йому можливість стежити за своїм прогресом.

Втім цей застосунок теж має недоліки в детальності подачі граматичних правил, зосереджуючись лише на вимові та лексичному збагаченню підлітків.

Безкоштовна версія має обмежений доступ до контенту, що буде недоліком для тих, хто не готовий платити за додаткові можливості.

EWA. Багатогранний мобільний застосунок для вивчення іноземних мов, що досить відрізняється від аналогів. Він орієнтується на велику кількість активностей, та використання реальних відео, фільмів, подкастів і медіа-контенту для навчання. Завдяки інтерактивному, та живому підходу, з великою кількістю жартів, він дозволяє зануритися в емоційне мовне середовище та навчатися на реальних прикладах з життя. Розвиваючи усі основні навички; слухання, читання, говоріння і письмо. Адже застосунок дозволяє читати адаптовану літературу по рівнях і змагатися з іншими користувачами у міні-іграх. Ще однією важливою перевагою є персоналізація процесу навчання. *EWA* адаптується під рівень користувача та його інтереси. Наприклад, можна вибирати уроки, що стосуються певних тем або сфер діяльності.

Платформа також має зручний інтерфейс, який дозволяє користувачам легко орієнтуватися в додатку і швидко знаходити потрібні уроки, з можливістю проходження в іншому порядку.

Хоча *EWA* має багато переваг, є й кілька недоліків, які варто зазначити. Один із основних мінусів – це те, що для доступу до більшості контенту і можливостей платформи потрібно підписатися на преміум-версію, якщо користувач не хоче мати обмежень у навчальному матеріалі. Іншою проблемою є те, що, варіанти практики для користувачів на низьких рівнях досить обмежені (читання, міні-ігри).

Quizlet. Це популярний мобільний застосунок та платформа для вивчення мов і предметів, що базується на використанні флеш-карток для повторення та закріплення інформації. Він дозволяє створювати персоналізовані набори карток для вивчення лексики, фраз та інших аспектів мови. *Quizlet* широко використовується для вивчення англійської мови завдяки своїй простоті у використанні та широкому функціоналу.

Однією з найбільших переваг є універсальність і адаптивність концепції. Користувачі можуть створювати свої власні набори карток, або вибирати готові

за бажанням. Це дозволяє їм вивчати англійську мову, зосереджуючи увагу на тих словах або фразах, які найбільше потрібні користувачам. *Quizlet* також в числі тих хто використовує механізм повторення матеріалу на основі принципу «інтервального повторення», що дозволяє ефективно закріплювати вивчені слова і фрази, підвищуючи їхню довготривалу пам'ять. Це науково доведена техніка, яка особливо корисна при вивченні великих обсягів лексики.

Також важлива соціальна складова. Користувачі можуть ділитися своїми наборами карток з іншими людьми, що дозволяє створювати спільноти навколо вивчення певної мови або предмету. Це надає додаткові можливості для взаємодії вчителів з школярами та обміну матеріалами.

У плані розвитку емоційного інтелекту, *Quizlet* активно стимулює до самоконтролю та мотивації. Система відстеження прогресу і досягнень допомагає користувачам оцінити свої успіхи.

Втім у застосунку є і недоліки. Одна з них це відсутність інтегрованого навчального контексту і реальних ситуацій для практики мовлення. Платформа зосереджена на вивченні окремих слів та фраз, та не вчить як їх можна використовувати в реальному житті. Це буде обмеженням для здобувачів освіти, які хочуть покращити свої навички розмовної мови або здобути більше практичного досвіду. У застосунку бракує інтерактивних елементів, граматичної практики, а стороннє поповнення навчальної бази, значить що присутній не модерований контент.

HelloTalk. Це популярний мобільний додаток, що спеціалізується на мовному обміні та спілкуванні з носіями мови через онлайн чат. Одна з головних особливостей цього додатку полягає в тому, що він дозволяє користувачам спілкуватися з носіями англійської мови (та інших мов) через текстові повідомлення, голосові повідомлення, а також через відеодзвінки. Це сприяє розвитку реальних мовних навичок у процесі безпосереднього спілкування. Це дає унікальну можливість для користувачів активно практикувати англійську мову, що значно покращує навички говоріння і

аудіювання. Також це дозволяє отримувати миттєві коригування своїх помилок, що неможливо в інших форматах застосунків.

Крім того, *HelloTalk* підтримує функцію перекладу в чатах, що допомагає користувачам швидко розуміти нові слова чи фрази без необхідності вдаватися до зовнішніх ресурсів. Тому це комфортне середовище для вивчення, де не потрібно турбуватися про мовні бар'єри, і можна зосередитися на спілкуванні.

Ще одним важливим аспектом застосунку, це можливість налаштовувати профіль таким чином, щоб знаходити співрозмовників, які відповідають вашим інтересам або цілям. Таким чином, можна шукати людей, з якими можна спілкуватися на теми, які вас цікавлять, що робить процес навчання більш захоплюючим і приємним.

Також додаток має вбудовану систему заохочень, наприклад, бали або відзнаки за активне спілкування, що допомагає підтримувати мотивацію користувачів.

HelloTalk має потужний вплив на емоційний інтелект, оскільки надає користувачам можливість взаємодіяти з носіями мови в реальних ситуаціях. Це дозволяє розвивати емпатію, оскільки під час спілкування з людьми з різних культур користувачі можуть краще розуміти емоційні реакції і нюанси, які виникають у конкретних соціальних контекстах.

Однак, є кілька недоліків, які варто зазначити. Одним із них є те, що застосунок може бути не дуже зручна для початківців. Якщо користувачі тільки починають вивчати мову, їм може бути важко зрозуміти або правильно реагувати на повідомлення носіїв мови, що може призвести до почуття фрустрації. Адже перед цим варто вже мати достатній набір активного лексичного запасу, щоб підтримувати складні та цікаві бесіди з носіями мови.

Іншим мінусом є те, що через систему мовного обміну деякі учасники можуть бути менш зацікавлені у навчанні, і спілкування може стати однотипним або поверхневим, що не завжди приносить бажаний результат у розвитку мовних навичок. Це складе труднощі для тих, хто хоче мати більш

структурований підхід навчання, адже в застосунку відсутні типові навчальні матеріали та уроки.

Сьогодні ринок цифрових інструментів для вивчення мов переживає швидкий розвиток, що стало особливо помітно після пандемії *COVID-19*. Вона значно підвищила попит на онлайн-освіту та змінила способи навчання, включаючи іноземні мови.

Платформи все частіше використовують елементи ігор для підвищення залученості користувачів. Системи винагород, емоції від змагань з іншими та щоденні цілі роблять процес навчання більш захоплюючим.

Нинішній рівень ШІ дозволяє адаптувати навчальні програми до індивідуальних потреб, аналізуючи прогрес користувача, виправляючи помилки та пропонуючи персоналізовані завдання. Застосунки розпізнають слабкі місця в знаннях користувача і підлаштовують завдання таким чином, щоб покращити саме ці аспекти мови.

Користувачі обирають короткі уроки, які можна виконати за 5-10 хвилин у вільний момент. Такий підхід забезпечує швидке засвоєння матеріалу без перевантаження інформацією. Переважна більшість інструментів тепер стала доступна через мобільні додатки, тому навчання стало зручним у будь-який час і місці. Додатково, мобільність забезпечує зручність для тих, хто веде активний спосіб життя і хоче використовувати кожну вільну хвилину для вдосконалення мовних навичок.

Додавання відео, подкастів та інтерактивних вправ стало нормою для створення більш насиченого освітнього досвіду. Ці формати дозволяють створювати багатий контекст для вивчення мови, що активує не лише когнітивні, а й емоційні процеси. Завдяки інтерактивним відео урокам підлітки можуть не тільки побачити, а й відчувати ситуацію, що відбувається в реальному світі, що підвищує рівень їхнього залучення до навчання.

Розробка застосунків, що сприяють одночасному навчанню мови та розвитку емоційного інтелекту. Це можуть бути вправи на емпатію, вивчення емоційних контекстів чи управління емоціями під час спілкування, а також

пошук емоційних тригерів і їх залучення, що дозволять ефективніше навчатися. Крім того важливо постійно видозмінювати формат курсів відповідно до емоційного стану, опираючись на аналіз результатів опитувань, навчальних звичок і загального прогресу користувача.

Використання сучасних розробок мовних моделей ШІ для створення інтерактивних діалогів у реальному часі. Це можуть бути віртуальні персонажі, що реагують на дії та емоції користувача для більш природного процесу навчання. Частково ця ідея вже реалізована. Сьогодні ми скажемо, що моделі інтелекту ще дуже слабкі і далекі до людського мислення, їм бракує емоційності та введення довготривалих стосунків для симуляції репетитора чи друга. Втім як показує практика, все це рано чи пізно з'явиться. Можливо навіть завтра.

Важливо враховувати культурні особливості мови, традиції та звичаї країни, мову, що вивчається. Платформи мають включати спеціалізовані уроки, які розглядають культурні аспекти, такі як етикет, традиції, смаки, соціальні норми тощо. Це дозволяє краще розуміти контекст, вловлювати важливі культурні деталі та забезпечити мовну компетентність на рівні міжкультурної комунікації. Адже подібні знання безцінні у реальних соціальних ситуаціях, таких як ділові зустрічі або знайомства в іноземному середовищі.

Не варто забувати і про шкоду цифрових технологій, яка теж має свій вплив. Зокрема В. Демчук дослідив як соціальні мережі впливають на розвиток EQ підлітків, підмітивши що це є значною проблемою сучасності, особливо в контексті освітньої реформи «Нова українська школа», яка акцентує увагу на розвитку емоційного інтелекту. З огляду на те, що значна частина позашкільного часу підлітків припадає на соціальні мережі, вчені продовжують досліджувати їхній вплив на психіку та емоційний стан дитини. Дослідження опубліковане в журналі *Computers in Human Behavior* 10 грудня 2016 року вказує на те, що використання кількох платформ тісніше пов'язане з депресією та тривогою, ніж загальний час, проведений в інтернеті, що пояснюється багатозадачністю та перемиканням між застосунками, які погіршують увагу,

пізнання та настроїв. Задоволення потреб у спілкуванні та моральній підтримці у віртуальному просторі може призвести до «втечі» від реальних труднощів та звикання до самотності, оскільки віртуальний простір часто є більш привабливим, ніж фізична реальність, що, як показують дослідження, впливає на емоційний стан підлітків. Тому батькам і педагогам важливо зважати на активність дітей в соціальних мережах та пам'ятати про потенційні негативні наслідки для формування їхнього емоційного інтелекту [26].

Також практично всі перераховані інструменти мають обмеження щодо використання саме на уроках англійської мови, в базовій середній школі. Різний рівень складності контенту, та його неоднорідність можуть викликати труднощі для школярів з низьким рівнем під час навчального процесу. Відсутність однорідної структури уроки, накладає свої обмеження в шкільному середовищі. Багато інструментів пропонують багато цікавих вправ та активностей, втім не забезпечують створення повноцінного уроку з ними, що відповідатиме навчальній програмі.

Тому для вчителя важливе вміння балансувати їх використання, ділячи та ретельно відбираючи необхідні фрагменти активностей, коли вони необхідні для представлення нового матеріалу, додаткових прикладів, чи тестування, для досягнення максимальних результатів від процесу, особливо в умовах дистанційного навчання. Викладач англійської мови з Л. Нечипоренко також наголошує на важливості створення власних застосунків для навчання, що може зробити використання більш персоналізованим саме під українського школяра, розширюючи можливості та якість української освіти [35]. Що плавно підводить нас до наступного розділу.

2.2 Історія зародження концепції та розробки власного мобільного застосунку

Сучасна освітня методика, особливо у викладанні іноземних мов, дедалі більше покладається на інтеграцію цифрових технологій у навчальний процес.

Проте існуючі мобільні застосунки часто не враховують ключових аспектів, пов'язаних із розвитком *EQ* здобувачів освіти, що є важливим компонентом сучасної педагогіки.

Саме тому, головною частиною та практичним результатом нашого дослідження було вирішено взяти розробку мобільного застосунку та методик його використання у навчальному процесі. Адже аналіз існуючих рішень виявив низку обмежень, що потребували доопрацювання. Спробуємо підвести їх короткий підсумок нижче.

Загалом багато застосунків мали перезавантажений функціями або в цілому неінтуїтивний інтерфейс, що ускладнювали користування. Емоційний компонент хоч і присутній але досить поверхнево розкритий. Особливо бракувало чіткості і системності викладення матеріалу та персоналізації процесу навчання враховуючи різну вікову категорію і рівень знань мови школярів. Часто фокус зміщався на сухе та механічне повторювання матеріалу, без достатньої навчальної цінності й глибини контексту. Без доступу до інтернету практично завжди матеріал був недоступний. Також часто був порушений баланс між простотою та функціональністю. Це виявлялося у відсутності ненав'язливого, втім естетичного зовнішнього вигляду, що мав би мотивувати повертатися навчання.

Грунтовний перегляд існуючих аналогів та прототипів дозволив зрозуміти головні аспекти що варті доопрацювання. А це дало простір для порівнянь та експериментів, та поштовх у виділенні та втіленні у життя власної концепції цифрового інструменту. Адже ознайомившись з темою емоційного інтелекту та цифрових інструментів, на меті було мати свій практичний внесок у це дослідження. Отож, далі детальніше про концептуальну основу нашого застосунку.

“*Мето*” – це інноваційний мобільний застосунок розроблений для ефективного вивчення англійської мови, який поєднує традиційні підходи до навчання з сучасними цифровими технологіями та принципами розвитку емоційного інтелекту. Основна ідея *Мето* базується на використанні

флешкарток з інтервальним методом повторення, який допомагає оптимізувати довготривале запам'ятовування матеріалу.

Застосунок надасть користувачам можливість вивчати найпоширеніші англійські слова, базуючись на даних з одного з найбільших і найнадійніших віртуальних корпусів – *iWeb*. Цей корпус містить мільярди текстових даних, зібраних з реальних джерел, і забезпечує надзвичайно точне ранжування вибірок слів, за частотністю їх використання в сучасній англійській мові. Подібні корпуси англійської мови, як *COCA*, *BNC* та *iWEB* наразі вже стали стандартами для активного використання педагогами та лінгвістами у випадку коли потрібен точний аналіз та статистика слів [38; 39]. Таким чином, *Мето* гарантує, що користувачі починають своє навчання з найбільш базового та релевантного лексичного матеріалу, який найбільш ймовірно зустрічатиметься у реальних життєвих ситуаціях.

Основна мета *Мето*- не лише навчити користувача словникового запасу, але й побудувати більш глибокий зв'язок із вивченими словами через емоційні асоціації, контекстуальні приклади та персоналізацію навчального процесу. Слова не просто подаються як ізольовані одиниці; вони інтегруються у багатий емоційний контекст, що відображає їхнє реальне використання в різних ситуаціях, та певну повчальну цінність.

Меторозроблений, щоб зробити процес вивчення англійської мови цікавим, ефективним та глибоко інтегрованим у щоденну рутину користувача. Його функції були розроблені так, щоби зберегти цей світогляд.

*Мето*автоматично генерує графік повторень для кожного слова, що базується на принципах інтервального навчання, поступово переводячи нові слова із короткочасної в довготривалу пам'ять.

У режимі вивчення та повторення слів також доступні спеціальні кнопки. Одна з них це прослухання того як звучить слово. Наступна – збереження. Таким чином слово можна буде швидко знайти пізніше. І фінальна, втім не менш важлива це кнопка перекладу що з'являється на екрані лише тоді коли користувач затиснув її. Це було створено для того щоб уникнути надмірного

використання перекладу слів, контексту та пояснення слів. Таким чином відбувається підкреслення англійської лексики, як тієї що вивчається. Адже користувач бачитиме на екрані переклад рідше. Очікується що такі деталі значно поліпшать процес вивчення слів.

Користувач може обирати колір для картки зі словом, Це важливий момент залучення *EQ*, адже це змушує користувача задуматися про емоційне забарвлення цього слова. Користувач може вибрати колір відповідно до емоційного стану або суб'єктивного сприйняття слова. Ці параметри зберігаються назавжди, втім їх можна змінити при наступному повторенні слова. Це може реально допомогти у вивченні, адже момент взаємодії та персоналізації легко фіксується в пам'яті, пов'язуючись з реальними наявними емоціями. Крім того, це ще і момент персоналізації та творчої взаємодії що важливе для залучення юних користувачів. Такі дрібні елементи індивідуальної можуть допомогти користувачам почуватись більш пов'язаними з додатком, що позитивно вплине на частоту використання і загальний досвід навчання. Також, порівнюючи свій вибір кольору з вибором інших, користувачі можуть краще розуміти різноманітність сприйняття. Це також відображає унікальний підхід дизайнера-педагога, поєднуючи функціональність і естетику з педагогічною метою.

Метододоступний навіть без інтернет-з'єднання. Адже важливим було щоб школярі могли навчатися у будь-який час та в будь-якому місці, без обмежень в доступі до матеріалів.

Застосунок пропонує функцію моніторингу успішності. На головній сторінці користувач завжди може бачити актуальну статистику за останній навчальний тиждень. Денний результат залежить від виставленої щоденної цілі, за індикатором якої можна слідкувати під час вивчення та в розділі налаштувань.

Мето поєднує сучасний та зручний мінімалістичний інтерфейс із візуальною естетикою, що натхненна дизайном класичної літератури.

Відсутність зайвих елементів дозволяє користувачам зосередитися на навчанні, водночас естетичний дизайн мотивує повертатися до додатку.

Мето – це більше, ніж просто мобільний застосунок для вивчення англійської мови. Це інструмент, який допомагає школярам не лише розширити свій словниковий запас, але й розвивати емоційну чутливість, самоусвідомлення та зв'язок із мовою через глибший, більш індивідуальний підхід до навчання.

Для розробки застосунку було обрано мобільний формфактор та платформу *Android*, що зумовлено багатьма факторами. Це дозволяє охопити максимально широку аудиторію, забезпечити доступність для різних соціальних та вікових груп. Також це дозволяє зробити щоденне користування зручнішим, а розробку та оновлення простішими. Магазин *Google Play* дозволяє оперативно реагувати на потреби користувачів та покращувати функціонал застосунку.

Мето орієнтований на українську аудиторію та надається безкоштовно без обмежень, сприяючи широкому доступу до якісної освіти. Концепція флешкарток в свою чергу стала тим оптимумом, дозволяючись зосередитися на функціональності та якісному наповненні без надмірного ускладнення технічного виконання.

2.3. Розробка методики використання застосунку на уроках англійської мови в базовій середній школі

Впровадження мобільного застосунку *Мето* у процес вивчення англійської мови в базовій середній школі вимагає комплексного та новітнього підходу, що враховує освітні потреби сучасних здобувачів освіти та психологічні аспекти розвитку *EQ*. *Мето* створений як автономний, універсальний та простий у використанні інструмент. Його можна адаптувати під різні навчальні потреби. Основною метою застосунку було створення

інтерактивного навчального середовища, яке буде однаково ефективним як у класі, так і поза ним. В пріоритеті розвиваючи не тільки мовні навички, а й критичне мислення, креативність і емоційний інтелект.

Першим етапом впровадження *Мето* має бути підготовка викладачів. Потрібно щоб вони ознайомилися з усіма можливостями та особливостями застосунку, що дозволить їм інтегрувати його у свої уроки максимально ефективно. Для цього на сторінці *Мето* у *Google Play* буде розміщено відеоролик, який є рекламним трейлером та детальним туторіалом в одному обличчі. За його допомогою можна швидко ознайомитись з основними можливостями та функціоналом застосунку, таким як флешкартки з інтервальним повторенням, система кольорової атрибуції карток, офлайн-словник, моніторинг прогресу користувачів і можливість самостійного навчання.

Другим важливим етапом є забезпечення технічної готовності. *Мето* розроблено так, щоб бути доступним і зручним у використанні для школярів середнього шкільного віку. Оскільки застосунок працює автономно й не вимагає постійного доступу до інтернету, школярі можуть використовувати його навіть за умов обмежених технічних можливостей. Головною умовою є наявність смартфона або планшета з встановленим застосунком, що дозволяє працювати з ним як на уроках, так і вдома. Перед початком активного використання *Мето* важливо впевнитися, що всі школярі мають доступ до мобільних пристроїв із завантаженням застосунку в них. Або ж в деяких ситуаціях, все можна здійснювати з пристрою вчителя та транслювати проектором.

На етапі інтеграції *Мето* у навчальний процес застосунок може бути використаний для різних типів занять, здебільшого як інструмент для активної роботи з новою лексикою чи зразками текстів. Варіанти використання можуть виглядати наступним чином.

Передусім необхідно почати з мотиваційної частини. Вчитель може запропонувати мотиваційну бесіду чи коротку вікторину для перевірки попередніх знань здобувачів освіти та активації інтересу до теми уроку.

Етап уроку	Завдання та обговорення	Застосування Методу
Warm up (We activate oral communication, pronunciation, critical thinking)	- Can you guess the topic of the lesson? - Do you know these words? - How can we translate them?	Пре-демонстрація слів що будуть на флешкартках. Ціль: мотиваційне налаштування класу

Загалом, під час класної роботи тип під керівництвом учителя можуть проходити по черзі всі слова, щоб перевірити знання базової лексики. Це може бути у формі опитування по черзі, або одночасна робота всього класу. Якщо це опитування по черзі, кожен школяр має шанс підготуватися до своєї відповіді, а однокласники можуть слухати, допомагаючи один одному у випадку невпевненості.

Етап уроку	Завдання та обговорення	Застосування Методу
Presentation (We activate oral communication, pronunciation, vocabulary skills, reading comprehension, critical thinking)	- What does the word "have" mean? Read the explanation below. We can check the translation, if it is necessary. - Do you know any synonyms of this word? (get, possess, wield, hold) - Read the example of context. Why do you use this word here? Do you understand the meaning of the text? - Let's describe the emotional color of this flashcard together.	Робота з флешкартками, використання кольорів для емоційної атрибуції. Ціль: Засвоєння лексичних одиниць. Побудова емоційного зв'язку зі словами.

В іншому випадку можна піти методом ознайомлення з новими словами на вибрану тему, обмежуючись певним набором слів. Вчитель може організувати це як індивідуальне опитування або роботу в групах. Кожна дитина в такому разі отримує свій набір слів який треба опрацювати та супутнє завдання з ним. У цьому контексті важливою складовою є адаптивність Методу. Застосунок не обмежує темп опрацювання матеріалу і не має відволікаючих елементів, що могли б знизити ефективність занурення у вивчення слів. Тому клас може вчитися у власному темпі, та як слід проаналізувати матеріал.

Обираючи заздалегідь необхідні слова, вчитель може це узгоджувати з текстом, що планується проходити на уроці. Або ж взяти за основу контекстні уривки на флеш картках. Вони спеціально створені щоб продемонструвати різне використання слова, та задати певну емоційну тему чи повчальний зміст. Обговорення їх змісту допоможе одночасно працювати як над мовними навичками, так і над розвитком *EQ* дітей. Крім того це чудова можливість підвести школярів до обговорення непростих життєвих ситуацій, підвищуючи залученість у процес.

Мето може стати корисним інструментом для організації інтерактивних вправ. Наприклад, діти можуть порівнювати свої емоційні асоціації до певних слів, обговорювати їхні значення та створювати речення, які відображають відповідні емоційні стани. Також цікаво буде аналізувати вибір обраних кольорів між однокласниками. В будь якому випадку особливу увагу слід приділяти створенню умов для висловлювання підлітками власних думок, адже це сприяє формуванню навичок критичного мислення та самоусвідомлення.

Звісно ж експериментуючи можна вийти на цікаві, інтерактивні методи навчання. Одним із таких може бути робота над випадковим словом, знайденим під час пошуку. Такий підхід допоможе уникнути одноманітності та ввести елемент несподіванки та гри. Такий метод може бути особливо корисний для тренування швидкої реакції та адаптації до незнайомих слів і контекстів. Це може бути способом зіграти на контрасті філософії застосунку.

Ще одним інтерактивним методом буде робота зі словами що були позначені одним кольором різними школярами. Це може бути справді цікаво порівняти підходи до підбору кольорів та обговорити що змушує робити цей вибір. Можна провести дебати, залучаючи голоси за та проти. Загалом, цей метод чудово підходить щоб пізнавати емоційну та символічну природу слів.

Діти можуть ефективніше створювати твори, історії та діалоги, працюючи з обмеженим набором лексики. Адже беручи за зразок контекст, можна проаналізувати і значно швидше зрозуміти як їх правильно вживати.

На уроках англійської мови що мають в центрі розвиток *EQ*, звісно ж є місце і гештальд-підходу, та його інтерактивним вправам психологічного спрямування. Зокрема С. Могиляста підкреслює цінність інтеграції гештальт-вправ у різні типи уроків – формування нових знань, корекції, перевірки та пропедевтичні. Єдине, тут є важливим врахувати відповідні форми проведення занять та адаптація вправ до теми та змісту уроку, зберігаючи при цьому чітке усвідомлення навчальної мети. Успіх застосування буде залежати від уміння вчителя пояснити правила, забезпечити розуміння інструкцій та керувати процесом, залишаючись учасником гри. Подібний підхід сприяє зняттю напруги, зосередженню уваги, розвитку саморозуміння та розуміння інших, а також створює умови для особистісного зростання школярів [25].

Мето також може використовуватися як інструмент домашньої роботи. Завдяки можливості працювати без доступу до інтернету школярі можуть використовувати застосунок для самостійного повторення матеріалу в будь-який зручний час. Учитель, у свою чергу, може організувати контроль за допомогою перегляду статистичних даних. Це дасть можливість виявляти слова, що викликають труднощі, та коригувати навчальний процес за потреби.

Застосунок автоматично подає слова методом інтервального повторення, що дозволяє оптимізувати час та ефективність вивчення. Після того, як слово було введено у систему як невідоме, школяр повинен буде заходити через певні проміжки часу для повторення цього слова. Застосунок сам потурбується щоб показувати саме ті слова які найбільше потребують уваги, тоді коли це дійсно потрібно, власноруч генеруючи графік повторень. Від здобувача освіти вимагається лише періодично заходити щоб слідкувати чи не з'явилися слова які варто пригадати і вчасно виконувати свою щоденну ціль, вивчаючи нові. Чим глобальнішу ціль поставить школяр, тим більше слів вивчить за ту ж саму одиницю часу.

Особливо важливою частиною впровадження є використання *Мето* для формування позитивної мотивації до навчання. Завдяки своєму естетичному та мінімалістичному дизайну застосунок сприяє створенню сприятливого

середовища для навчання, у якому школярі можуть бути залучені та зацікавлені навчанням. Регулярне використання *Мето* допомагає перетворити цей процес на інтегровану частину щоденної рутини, формуючи стійкі навчальні звички та приводячи до приємних результатів.

На завершальному етапі важливо оцінити ефективність впровадження *Мето*. Для цього можна проводити регулярний аналіз результатів користувачів, порівнюючи їхню успішність до та після використання застосунку. Учитель може також організовувати рефлексивні обговорення з школярами, запитуючи, як вони оцінюють *Мето*. Це дозволить не лише виявити сильні сторони застосунку, але й удосконалити його використання в майбутньому.

Звісно ж концепція *Мето* значно виходить за стандартні можливості роботи в класі. Адже створений для гнучкого використання, що дозволяє вмотивованим та свідомим здобувачам освіти досягати значних результатів навіть поза класом. Втім викладачі А. Будко та О. Єгорова наголошують на здатності до самоконтролю і критичної самооцінки, як якостей, які сучасність найбільше вимагає розвивати від сучасних школярів. Адже свідоме навчання та ефективна самооцінка створюють конкретні цілі для поступового досягнення загальних цілей. Вони вирізняють флешкартки на уроках англійської мови, як цікавий спосіб нагадування школярам про їх цілі, будучи тригерами для самооцінки [37].

Тому застосунок дуже ефективний для самонавчання через просту та дієву концепцію флеш карток з інтервальним повторенням. Одна з головних особливостей це момент несподіванки, адже кожне слово це нове відкриття, і користувач не здатен передбачити що його чекає далі. Базування на авторитетній віртуальній даних базі дозволяє проходити перше саме ті слова які справді необхідні для вивчення. Вивчаючи слова в контексті кожен школяр матиме стільки часу скільки буде необхідно для концентрації на ознайомленні, з повною увагою до деталей. А в свою чергу емоційний контекст та кольори як момент персоналізації довершать процес.

2.4. Оцінка отриманих результатів та перспективи розвитку

Мето – це інноваційний освітній застосунок, який націлений на інтеграцію сучасних технологій та увагу до розвитку EQ у процес вивчення англійської мови, зокрема в системі НУШ. Оцінка *Мето* базується на попередньому тестуванні, яке проводилося в період створення застосунку. Таким чином ще на ранніх етапах було виділено ті елементи що працюють, та ті що ні. Зокрема був ретельно налаштований користувацький інтерфейс для досягнення максимального ефекту занурення. Всі візуальні елементи застосунку піддалися численним змінам під час розробки, щоб забезпечити баланс та правильні акценти. Увага користувача тепер зосереджена на важливіших елементах а другорядні відходять на другий план.

Також було обрано кілька респондентів відповідного віку для тестування та опитування в умовах більш наближених до реальних. Це допомогло відмовитись від спірних рішень щодо монохромної кольорової гама, кольорової індикації та зайвих показників що не сприяють ефективному навчанню.

Крім того через отримані результати було виявлено велику схильність дітей до поверхневого аналізу та розгубленості через нестачу розуміння застосунку і відповідно мотивації до навчання. Тож важливим пунктом залишається передусім пояснення того, як працює застосунок. Після надання інструкцій ситуація значно поліпшилась. У ході опитування перші користувачі відзначили інтерактивність та простоту процесу як головні переваги застосунку. Також вони відзначили зручність, інноваційні можливості та мотиваційний характер навчання з *Мето* порівняно з аналогами, якими вони користувались раніше.

Втім, очікувано було отримано і достатньо негативної критики. Користувачі звертали увагу на наразі малий об'єм слів доступних для вивчення у застосунку, та обмежений набір функцій і додаткових можливостей для навчання.

Звісно ж все, що ще не було виправлено, становить перспективний план розвитку застосунку. Головним пріоритетом та першим пунктом списку буде поступове розширення бази карток. Далі на черзі можливі оновлення з додатковими модулями навчання, такими як інтерактивні таблиці з граматикою, картки з ідіомами чи поширеними фразами по темах. Було би добре додати короткі ознайомлювальні курси щодо підготовки до міжнародних іспитів, таких як *TOEFL* чи *IELTS*. Адже українській аудиторії є складним завданням безкоштовно знайти якісні курси та гарно підготуватись до них. Цілком актуальною ідеєю є також розділ практики де можна вибрати та виконати певні завдання. Це може бути практика вимови, або вправи на пропуск завчених слів у реченнях з різними варіантами вибору.

І звісно ж найбільш амбітне бажання це долучити сучасні можливості штучного інтелекту для навчання. *Мето* може бути більш корисним за допомогою системи відслідковування прогресу для користувача, пропонуючи індивідуальні завдання, формуючи певні підсумки та рекомендації. Ці системи могли б генерувати навчальні плани згідно цілей, запитів та стилю навчання користувачів. І в тому числі можна долучити інтерактивні діалоги з віртуальними кастомізованими персонажами. Адже вони вже можуть симулювати якісне живе спілкування та обмін досвідом на будь-якій вибраній мові світу. Водночас виконуючи роль репетиторів, вони можуть детально вдаватися в граматичні помилки. Враховуючи терпеливість та відкритість мовних моделей, це ідеальна можливість персоналізації навчання.

Враховуючи всі виявлені проблеми, пройдені шляхи їх вирішення та готовність до розширення концепції, *Мето* має вагомий потенціал стати ефективним інструментом на уроках англійської мови в системі НУШ. Адже його подальший розвиток і оновлення дадуть певний вклад та навіть приклад для інших, про те, як можна зробити навчальний процес більш інтерактивним, гнучким, та індивідуальним. Це все тому, що уроки англійської мови завжди були центром інновацій освіти та майданчиком для експериментів, через свою широту можливостей.

Отож щоби підбити фінальні підсумки вважаю варто виділити базові принципи для подальших пошуків та цифрових розробок в цій сфері.

На основі аналізу інших цифрових інструментів і отриманих результатів від використання та тестування *Мето* можу виділити кілька ключових принципів, яких слід дотримуватися для створення ефективних освітніх застосунків, що водночас враховують розвиток *EQ*.

Перше що помічає людина під час користування технологіями, це різні підходи до інтеракції з ними. Зручний інтерфейс є основою для утримання уваги користувача. Інтуїтивна навігація, мінімалістичний дизайн та візуальні акценти на важливих елементах забезпечують комфортне використання без втоми користувача. Баланс між простотою та функціональністю дозволяє уникнути перевантаження інформацією та сприяє фокусуванню на головних завданнях.

Освітній інструмент повинен враховувати індивідуальні особливості здобувачів освіти, їхній рівень знань, темп навчання та стилі сприйняття інформації. Важливо підтримувати якнайбільше каналів зв'язку, слуховий, візуальний, сенсорний та інші, адже це допоможе ефективнішій взаємодії запам'ятовуванню навчального матеріалу.

Інтерактивні елементи, такі як міні-ігри, інтерактивні діалоги, або завдання із зворотним зв'язком, значно підвищують залученість. Також це можна адаптовувати до методу сторітелінгу, який пропонують А. Шило та О. Наливайко, адже це стає все більш популярним метод серед викладачів англійської мови. Адже це допомагає розвивати *EQ* та наблизити контекст до емоційно значущих ідей школярів, водночас розвиваючи креативність [40]. Крім того, використання елементів гейміфікації, таких як досягнення, рівні або винагороди, допоможе мотивувати школярів до подальшого навчання.

Щодо *EQ*то застосунок повинен інтегрувати вправи та завдання, спрямовані на розвиток навичок саморефлексії, емпатії та соціальної взаємодії. Наприклад, через інтерактивні сценарії, які моделюють реальні життєві ситуації, підлітки можуть вчитися висловлювати свої думки, розуміти емоції інших та знаходити конструктивні рішення конфліктів.

Освітній інструмент повинен забезпечувати користувачам доступ до широкого спектру матеріалів, таких як слова, фрази, граматичні вправи, інтерактивні тести тощо. Чим більше варіантів навчання, тим вищі шанси утримати інтерес і залученість підлітків.

Важливою функцією є надання школярам звітів про їхній прогрес. Зворотний зв'язок має бути конструктивним, спрямованим не лише на вказування помилок, а й на заохочення та рекомендації для покращення результатів.

Застосунок має враховувати технічні можливості користувачів, підтримуючи роботу навіть на менш потужних пристроях. Доступність навчального матеріалу без додаткових витрат також є важливим фактором, особливо для груп із обмеженими ресурсами.

Освітні потреби та технології швидко змінюються, тому регулярне оновлення функціоналу, додавання нового контенту та врахування відгуків користувачів є ключовими для довготривалої успішності застосунку.

Висновки до розділу 2

Другий розділ моєї роботи був зосереджений на розробці, описі та методиці використання мобільного застосунку. Він спеціально створений для вивчення англійських слів із урахуванням розвитку емоційного інтелекту школяра базової середньої школи. Вибір саме цього напрямку був обумовлений актуальністю розвитку емоційної грамотності в рамках НУШ та необхідністю адаптації навчальних інструментів до особливостей сучасних здобувачів освіти, які активно використовують цифрові технології у повсякденному житті.

Цей розділ також складається з чотирьох підрозділів. Але на відміну від першого, кожен із них послідовно розкриває ключові аспекти практичної сторони моєї магістерської роботи. А саме аналіз існуючих рішень на ринку,

виділення особливостей що я хотів доопрацювати, саме створення та використання мобільного застосунку.

У першому підрозділі здійснено аналіз існуючих цифрових інструментів для вивчення англійської мови, що дозволяє визначити їхні сильні сторони, недоліки та проаналізувати наскільки вдало інтегровані елементи розвитку емоційного інтелекту. На основі цього аналізу в другому підрозділі я представив та детально описав свою концепцію розробленого мобільного застосунку, яка базується на міждисциплінарному підході, що поєднує лінгвістику, психологію та сучасний дизайн.

Третій підрозділ присвячено методиці впровадження застосунку в освітній процес. Тут було обґрунтовано педагогічні принципи, описано сценарії його використання на уроках англійської мови та розглянуто інноваційні підходи до залучення здобувачів освіти. Завершальний підрозділ містить оцінку результатів використання мобільного застосунку, а також перспективи його вдосконалення та подальшого розвитку з урахуванням сучасних тенденцій у сфері цифрової освіти.

Ну і в останньому, четвертому було оцінено результати використання мобільного застосунку, перспективи його вдосконалення та розвиток концепції. Крім того, сформульовано базові принципи розробки цифрових освітніх інструментів для успішного залучення школярів та розвитку їхнього емоційного інтелекту.

Таким чином, другий розділ не лише детально висвітлює процес створення та впровадження мобільного застосунку, а й пропонує системний підхід до розробки цифрових інструментів, які відповідають сучасним освітнім викликам. *Мето* має всі передумови для подальшого вдосконалення, розширення функціоналу та інтеграції в освітній процес як ефективний засіб навчання, який сприяє як лінгвістичному, так і емоційному розвитку підлітків.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі досліджено як теоретичні, так і практичні аспекти використання цифрових інструментів для розвитку емоційного інтелекту на уроках англійської мови в базовій середній школі.

В першому розділі, на основі поглибленого аналізу наукової літератури, теорій психології та педагогічних підходів, роботою було обґрунтовано важливість *EQ* як ключової складової сучасної освіти. Бо вона забезпечує емоційну стійкість, соціальну взаємодію, водночас підвищуючи навчальну мотивацію. У ході написання магістерської роботи було виділено зв'язок між розвитком *EQ* здобувачів освіти і вдосконаленням їхніх мовленнєвих здібностей, що ще більш актуально в світлі важливості до інтерактивного та цифровізованого підходу до навчання. Синергія між *IQ* та *EQ* сприяє балансу особистості, що звісно дає очевидний внесок у ефективність навчання. Це надважливо в контексті підліткового віку коли відбуваються значні нейрофізіологічні зміни та пошуки ідентичності підлітків. Школа ж тут відіграє важливу роль в побудові безпечного простору для емоційного розвитку. Зокрема уроки англійської мови винятково сприятливі для інтеграції *EQ* завдяки насиченому міжкультурному контексту, живому та емоційному обговоренню що сприяючи зіткненню особистих переконань. Цифрові інструменти що використовуються на них, наразі вже мають великий потенціал для розвитку емоційних навичок, втім досягають цього по-різному і не завжди збігаються з необхідними мовному навчанню траєкторіями.

Відповідно до центральної теми дослідження особливу увагу нами було приділено саме аналізу існуючих цифрових інструментів і їхньому потенціалу для інтеграції у процес вивчення іноземної мови, що було реалізовано в другому розділі дослідження. Таким чином виявлено, що більшість наявних освітніх застосунків орієнтовані переважно на когнітивний розвиток, нехтуючи емоційними та соціальними аспектами навчання. Або в інших випадках, навпаки ці аспекти були впроваджені надто різко та нав'язливо порушуючи

баланс між простотою та функціональністю. Не вистачало універсального підходу до навчання, що буде поєднувати суху академічність, з мінімалістичним інтерфейсом, естетичним та емоційно-значущим процесом, можливістю зосереджувати мозок, не навантажуючи зайвою інформацією чи функціями.

Ці та подібні висновки стали основою для розробки інноваційного мобільного застосунку, який поєднує навчання англійської мови з методиками розвитку *EQ*. В основу концепції було покладено міждисциплінарний підхід, який дозволив створити програмний продукт на межі психології, лінгвістики, педагогіки та дизайну.

Розроблений застосунок має унікальні, новаторські функції, спрямовані на емоційний розвиток школярів: інтерактивні завдання, що стимулюють аналіз текстів, які допомагають опанувати емоційно-забарвлену лексику; ігрові візуальні взаємодії, що дають задоволення та ефективності процесу.

Роботою було підкреслено важливість подальшого розвитку таких цифрових інструментів у контексті освітньої реформи Нової української школи. Висновки дослідження формують основу для розробки нових методичних підходів і технологій, що сприятимуть інтеграції *EQ* у навчальний процес і стануть корисними як для педагогів, так і для науковців. Отримані результати відкривають перспективи для поглибленого вивчення взаємодії цифрових технологій та емоційного інтелекту, що дозволить забезпечити більш гармонійний і комплексний розвиток особистості сучасного школяра в умовах глобальних викликів. Тож вважаємо цілі дослідження були успішно досягнуті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ЛАПЧЕНКО, І. О. Емоційний інтелект як предмет психології. 2016.
2. JAMES, William. The emotions. 1922.
3. SALOVEY, Peter. Emotional intelligence with the MSCEIT V2. 0. *Emotion*, 2003, 3.1: 97.
4. GOLEMAN, Daniel. *Emotional intelligence: Why it can matter more than IQ*. 1995.
5. BAR-ON, Reuven. The Bar-On model of emotional-social intelligence (ESI) 1. *Psicothema*, 2006, 13-25.
6. MAYER, John D., et al. Measuring emotional intelligence with the MSCEIT V2. 0. *Emotion*, 2003, 3.1: 97.
7. MACCANN, Carolyn, et al. Emotional intelligence predicts academic performance: A meta-analysis. *Psychological bulletin*, 2020, 146.2: 150.
8. PERERA, Harsha N.; DIGIACOMO, Michelle. The relationship of trait emotional intelligence with academic performance: A meta-analytic review. *Learning and individual differences*, 2013, 28: 20-33.
9. ZEIDNER, Moshe; ROBERTS, Richard D.; MATTHEWS, Gerald. The science of emotional intelligence: Current consensus and controversies. *European psychologist*, 2008, 13.1: 64-78.
10. BURKALO, Natalia. Психологічні особливості емоційного інтелекту. *Psychological Journal*, 2019, 5.7: 34-49.
11. Terman, Lewis M.; Chase, Jessie M. The psychology, biology and pedagogy of genius. *Psychological Bulletin*, 1920, 17.12: 397.
12. STERNBERG, Robert J. The theory of successful intelligence. *Review of General psychology*, 1999, 3.4: 292-316.
13. JOSEPH, Dana L.; NEWMAN, Daniel A. Emotional intelligence: an integrative meta-analysis and cascading model. *Journal of applied psychology*, 2010, 95.1: 54.
14. HOFSTEDE, Geert. Culture's consequences: Comparing values, behaviors, institutions and organizations across nations. *Thousand Oaks*, 2001.
15. STEINBERG, Laurence. Should the science of adolescent brain development inform public policy?. *American Psychologist*, 2009, 64.8: 739.
16. ERICSON, David (ed.). *The politics of inclusion and exclusion: Identity politics in twenty-first century America*. Routledge, 2011.
17. МІЛЯЄВА, Валерія Робертівна; БРЕУС, Юлія Володимирівна. Емоційне здоров'я як складова професійної успішності майбутніх фахівців соціономічних професій. *Актуальні проблеми психології: Збірник*

- наукових праць Інституту психології імені ГС Костюка.-Психологія навчання. Генетична психологія. Медична психологія, 2012, 10.23: 414-422.
- 18.КАСПЕРСЬКА, Марина Ігорівна. Психологічні аспекти становлення емоційної зрілості підлітків в умовах воєнного часу. 2023.
 - 19.ФЕДОРОВА, Юлія; МОМОТ, Дмитро; СТЕШКІН, Сергій. Цифрові інструменти розвитку емоційного інтелекту в умовах «Індустрії 4.0». 2024.
 - 20.НОСЕНКО, Елеонора Львівна; КОВРИГА, Наталія Валентинівна. Емоційний інтелект: концептуалізація феномену, основні функції. 2003.
 - 21.ЗАРИЦЬКА, В. В. Вікові передумови розвитку емоційного інтелекту особистості (дошкільний і шкільний періоди). *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені ГС Сковороди. Психологія*, 2011, 38: 35-53.
 - 22.САВЧЕНКО, Юліана Юріївна. Розвиток емоційного інтелекту учнів молодшого шкільного віку. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*, 2014, 12: 12.
 - 23.МЕЛЬНИК, О. М. Розвиток емоційного інтелекту молодших школярів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*, 2020, 73: 128-133.
 - 24.ЖУРАВЛЬОВА, Л. П.; ШПАК, М. М. Емпатія як психологічний механізм розвитку міжособистісного емоційного інтелекту. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*, 2015, 3.25: 85-88.
 - 25.МОГИЛЯСТА, С. М. УРОК АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЗАСІБ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ СТАРШОКЛАСНИКА: З ДОСВІДУ РОБОТИ. *Актуальні проблеми психології*, 106-117.
 - 26.ДЕМЧУК, Вадим. ВПЛИВ ЕЛЕКТРОННИХ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ (ЕСМ) НА РОЗВИТОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПІДЛІТКІВ. *Актуальні питання розвитку науки та освіти: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції м. Львів, 9-10 грудня 2023 року.–Львів: Львівський науковий форум, 2023.–308 с., 100.*
 - 27.ЄРЬОМІНА, Олена. МЕТОДОЛОГІЧНІ І МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПІДЛІТКІВ. *Рекомендовано до друку вченою радою Житомирського державного університету ім. Івана Франка (протокол № 15 від 30.08. 2024 року), 2024, 31.*

28. ДЕРЕВ'ЯНКО, С. П.; ЛАВРЕНКО, С. А. Методичні засоби діагностики емоційного інтелекту у дітей. *Вісник Львівського університету*, 2020, 23-29.
29. ХМЕЛЬОВА, Ірина Ігорівна. *Формування емоційного інтелекту школярів на уроці англійської мови в режимі навчання онлайн і оффлайн*. 2023. Master's Thesis. Волинський національний університет імені Лесі Українки.
30. ФЕДИК, Тетяна. QR-КОДИ: ЇХ СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*, 2023, 70: 75-83.
31. ГОЖЕВА, Алла Гаврилівна. ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ: СУЧАСНА РЕАЛЬНІСТЬ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ. In: *The 5 th International scientific and practical conference "Global science: prospects and innovations" (December 28-30, 2023) Cognum Publishing House, Liverpool, United Kingdom*. 2023. 1042 p. 2023. p. 373.
32. ГРАЩЕНКО, І. С. РОЗВИТОК ЦИФРОВИХ ТА ДИСТАНЦІЙНИХ ОСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ. *Редакційна колегія АО Литвинчук, кандидат економічних наук, старший дослідник (головний, 2024, 160*.
33. КОВАЛЕНКО, Андрій Леонідович. ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ЗАЛУЧЕНОСТІ СТУДЕНТІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПРИ ЗМІШАНОМУ НАВЧАННІ. *Світ наукових досліджень. Випуск 24: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції (м. Тернопіль, Україна, м. Ополь, Польща, 21-22 листопада 2023 р.)/за ред.: О. Патряк та ін. ГО "Наукова спільнота", WSZIA w Opolu. Тернопіль: ФО-П Шпак ВБ 2023. 369 с. Збірник наукових публікацій укладено за матеріалами доповідей наукової, 2023, 149*.
34. МУРАШОВА, Ольга. ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ВЕБІНСТРУМЕНТІВ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ. *ських і слов'янських мов і літератур та методики викладання іноземних мов»(21–22 червня 2024 р.)/ред. колегія, 2024, 204*.
35. ЄФИМЕНКО, Тетяна Олексіївна. *Використання штучного інтелекту онлайн-платформи Grammarly для допомоги у спілкуванні англійською мовою*. 2024. PhD Thesis. Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова.
36. НЕЧИПОРЕНКО, Лілія. ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ РЕСУРСІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ОНЛАЙН

- НАВЧАННЯ. Схвалено і рекомендовано до друку вченою радою ДЗВО «Університет менеджменту освіти» Протокол № 6 від «10» вересня 2024 р., 2024, 104.
- 37.БУДКО, А.; ЄГОРОВА, О. ЗАСОБИ САМООЦІНЮВАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СТАРШИХ КЛАСАХ. 2023.
- 38.ДІЛАЙ, Ірина. ДІЄСЛОВО В МОВНІЙ ТА КОНЦЕПТУАЛЬНІЙ КАРТИНАХ СВІТУ НОСІЇВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ. *І КОНЦЕПТУАЛЬНІ КАРТИНИ СВІТУ*, 2024, 89.
- 39.ВЕРЕМЧУК, Е. О. Акціональний модус англомовного лінгвоетичного концепту DIGNITY. 2022.
- 40.ШИЛО, Анастасія; НАЛИВАЙКО, Олексій. МЕТОД СТОРІТЕЛЛІНГУ У ВИВЧЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ. *МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ Харківський національний університет імені ВН Каразіна*, 2022, 300.

ДОДАТКИ

Додаток А

Користувацький інтерфейс мобільного застосунку Мето

